

UNITED NATIONS
United Nations
Interim
Administration
Missionin Kosovo

NATIONS UNIES
Mission
d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au Kosovo

KUVENDI I KOSOVËS СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

BÜLTEN

Kasım, 2005. Nr. 10

KOSOVA MECLİSİ'NİN REZOLÜSYONU

Kosova'nın Bağımsız ve Egemen bir devlet olması Kosova Halkının Politik istemi bir kez daha tasdiklanmaktadır

17 KASIM TARİHİNDE DÜZENLENEN KOSOVA MECLİSİ TOPLANTISINDA, MİLLETVEKİLLİLER OYBİRLİĞİYLE KOSOVA'NIN BAĞIMSIZ VE EGEMEN BİR DEVLET OLARAK KOSOVA HALKININ POLİTİK İSTEMİNİN BİR DAHA TADIKLANMASINA AİT REZOLÜSYONU'NU KABUL ETTİLER

**KOSOVA MECLİSİ BAŞKANI DACI,
GSÖT PETERSEN'İ KABUL ETTİ**

BMÖ GK'nde Kosova'nın olumlu temsili

*Kosova'da BMÖ Misyonu'nun sona erme devresi
başlıyor ve ülke statüsünün tanınlanması konusu
güncelleniyor*

*Yasama başkanı GSÖT'ne, Meclis'in gelecek oturu-
munda, Kosova halkının, bağımsızlık isteminin
kabul edilmesine ilişkin PDK'nun Rezolüsyonu'nun
kabule düleceğine dair sözünü verdi*

Kosova'da BMÖ Genel Sekreteri Özel Temsilcisi Soren Jessen Petersen, Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci'yi, BMÖ Güvenlik Konseyi'nin oturum sonuçlarıyla ve Kosova hakkındaki tarihi sonuçları, daha doğrusu ülke statüsünün saptanması konusunda görüşmelerin başlaması konusunda tanıştı.

Kosova Meclisi Başkanı Daci, BMÖ Güvenlik Konseyi'nin tutumları dolayısıyla memnuniyetini belirtti ve bu tarihi görüşmede Kosova'nın çok iyi tanıtımı dolayısıyla Administratör Peterseni tebrik etti.

Her iki konuşmacı bununla, Kosova'da BMÖ Misyonu'nun sona ermesi sürecinin başladığı ve ülke statüsünün tanımlanması sürecinin açıldığı konusunda oйдаş oldular.

Bu görüşmede, sözleşme grubu konusu ve ülke geleceği için önemli konularla ilgili Mecliste temsil edilen politik öznelerinin yekvücutluğunun güçlenmesi yönünde Kosova Meclisi'nin rolü de ele alındı. Daci, Petersen'e, Kosova heyetinin yekvücutlu etkinliğinin sağlanması konusunda Meclisin ve onun başkanının rolünün karar verici olacağına dair garanti verdiğini belirtti.

Bu yönde yasama başkanı GSÖT'ne, gelecek oturumda, bağımsızlık konusunda Kosova halkının isteminin tanınmasına ait PDK Rezolüsyonu'nun kabul edileceğine dair söz verdi.

Görevsel, stabil, multietnik ve demokratik bir ülke yaratılacak ve bu konuda Kosova enstitülerinin ikircimliği yoktur, diye kesin kararlı konuştu Daci.

İÇERİĞİ:

Kosova'nın Bağımsız ve Egemen bir devlet olması Kosova Halkının Politik istemi bir kez daha tasdiklanmaktadır..... **3**

Kosova'nın kaderi hakkındaki genel tarihi sürecinde beraber olacağız..... **4**

Avrupa'da geçerli olmayan çözümler önerilmemeli..... **8**

Kosova'daki politik süreçlerin gerçekleşmesi yönünde Meclis'in oldukça büyük rolü vardır..... **9**

Müzakere Grubu'nun çalışma gruplarında azınlıklar da yer alacaktır..... **12**

Bütün dünyada iyiliksever ve fedakarlığın sembolü.... **13**

Redaksiyon:

Sherif Konjufca, Shefqet Rexhepi, Celal İlyas, Edona Fetahu

İrtibat telefonları:

038 211 186, 038 211 949, 038 211 189, 044 127 921

Tel/fax: **038 211 188**

E- mail:

media@assembly-kosova.org

Web sayfası:

www.assembly-kosova.org

Kosova'nın Bağımsız ve Egemen bir devlet olması Kosova Halkının Politik istemi bir kez daha tasdiklanmaktadır

17 KASIM TARİHİNDE DÜZENLENEN KOSOVA MECLİSİ TOPLANTISINDA, MİLLETVEKİLLER OYBİRLİĞİYLE KOSOVA'NIN BAĞIMSIZ VE EGEMEN BİR DEVLET OLARAK KOSOVA HALKININ POLİTİK İSTEMİNİN BİR DAHA TASDIKLANMASINA AİT REZOLÜSYONU'NU KABUL ETTİLER

Priştine, 17. Kasım 2005

- Halkın kendi geleceğini belirleme- siyle ilgili hakkına ait Birleşmiş Milletler Örgütü Beyannamesi ve diğer uluslararası akidelere dayana- rak;
- Kosova halkının, diğer halklarla beraber özgürlük ve barış içinde haklı yaşama arzusunu göz önünde bulundurarak;
- Bunyan konferansı (1943-44), 02 Temmuz 1990 yılının Anayasa Deklarasyonu, 1991 Referandumu ve 1991 yılında bağımsız bir devlet olarak Kosova'nın tanınması ile ilgili Kosova Meclisi'nin Rezolüsyonu'nda belirtilen Kosova'nın tarihi, hukuki ve anayasal gelişmelerine dayanarak;
- Kosova halkının özgürlük ve bağım- sızlık için yürüttüğü uzun yıllık savaşımına dayanarak,
- Kosova Kurtuluş Ordusu'nun, işgal- ciye karşı genel direnişi ve silahlı savaşına dayanarak;
- Uluslararası standartlarına göre Kosova'da tüm toplulukların hak- larının korunmasına ilişkin garantiyi tasdiklayarak;
- Kosova'nın politik statüsüne ait politik partilerin programlarına dayanarak;
- Sırbistan tarafından Kosova'da soykırımın ve etnik temizlenmenin durdurulması amacıyla, Kosova'ya verilen uluslararası yardım olarak, Kosova'da NATO'nun müdahalesine yüksek saygı göstererek;

Kosova Meclisi'nin getirdiği

KOSOVA'NİN BAĞIMSIZ VE EGE- MEN BİR DEVLET OLARAK KOSOVA HALKININ POLİTİK İSTEMİNİN BİR DAHA TADIK- LANMASINA AİT

REZOLÜSYON

1. Kosova Meclisi, bağımsız devlet olarak Kosova'ya ait Kosova halkının istemini bir daha tasdikla- maktadır;
2. Kosova Meclisi, Referandum yolu- la bağımsızlığa ait Kosova halkının politik isteminin bir daha tasdik- landığını garanti etmektedir;
3. Kosova Meclisi, Avrupa Birliği stan- dardları ile uyumlu olarak, Kosova Anayasası'nı getirmekle görevlen- mektedir.
4. Kosova Meclisi, Birleşmiş Milletler Örgütü, Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ve diğer ülkelerden, Kosova'nın egemen ve bağımsız devlet olarak uluslararası çapta tanın- masını istemektedir;
5. Kosova Meclisi, Birleşmiş Milletler Örgütü, Avrupa Birliği, Avrupa Danıştay ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü'nden kaynaklanan, insan hakları ve toplulukların hakları

ile ilgili tüm konvansiyon ve kabul edilen tüm uluslararası akidleri, tas- dıklamak için hazır olduğunu belirt- mektedir.

6. Kosova Meclisi, uluslararası stan- dardları ile tam bir uyum içinde, Kosova yurttaşları ve azınlık toplu- lukları için insan haklarının ve özgürlüğüne saygı ve garantileri ile görevlenmektedir;
 7. Kosova Meclisi, Kosova'nın Evro- Atlantik strüktürlerine entegre olması için çaba hatcayarak, onların Kosova'da ileride de etkin olmalarını severek kabul etmekte ve komşu ülkeleri ile iyi ilişkilerde bulunmak ve yörenin istikrarlığına katkı sun- mak için çaba harcamaktadır;
 8. Kosova Meclisi, Kosova'nın toprak bütünlüğünü ve onun sınırlarının zed- delenmeyeceğini garanti etmektedir;
 9. Kosova Meclisi, Kosova halkının bağımsızlık konusunda sözleşmenin yapılmayacağını tasdiklamaktadır;
 10. Kosova Meclisi, Kosova Delegasyonu'nu destekleyerek, onun çalışmalarının her sürecini takip ede- cek ve Kosova'nın geleceği ile ilgili her karar, Meclis'te veya Referandum yoluyla tasdiklanacaktır.
- Bu Rezolüsyon, bağımsız Kosova'ya ait Kosova Delegasyonu'nun politik platformunu oluşturmaktadır.

Kosova'nın kaderi hakkındaki genel tarihi sürecinde beraber olacağız

Bulduğumuz yılın 28 Eylül tarihinde Kosova Meclisi'nin gündem sırasında, Kosova Başkanı Dr İbrahim Rugova'nın Kosova'nın nihayi statüsü hakkındaki olası görüşmelerde bulunacak takım ile ilgili Deklarasyonu'nun kabul edilmesi konusu yer aldı. Bununla ilgili olarak oturumun başlangıcında Akademik Nexhat Daci, Kosova Başkanı Dr İbrahim Rugova'nın, görevleri ve Anayasal yetkileri çerçevesinde, bu günlerde, Kosova'nın statüsü konusunda olası görüşmeler ile ilgili hazırlıklara iat bir Deklarasyonla halka hitap ettiğini söyledi. Kurallara ve süreçlere uygun olarak Kosova Meclisi'nin bütün milletvekillerine sunulan Başkan Rugova'nın mektubunda, diğerleri arasında şunlar ileri sürülüyor:

Kosova, burada yaşayan herkese aittir. Politik statüsümüze götüren süreçte herkese aittir. Enstitüyonel etkin-

lik konusu yolundaki bu etkinlik çizgisinde Kosova Başkanı, adlandırdığı takım şu kişilerden oluşmaktadır : Başkan, Başbakan, Kosova Meclisi Başkanı ve Kosova'nın en önemli, legal ve geçerli enstitülerinin yöneticileri yanı sıra, Kosova Demokratik Partisi Başkanı ve ORA politik öznesi Başkanı, bundan başka en önemli iki muhaleffet parti yöneticileri.

Bu yani Kosova hakkında yeni enstitü ile , Kosova halkının ve uluslararası topluluğun tüm istemleri yerine getirilmektedir, çünkü bununla görevsel yekvücutluluk sağlanmakta, halkın özgür sesinden doğan enstitülere saygı gösterilmekte ve dolayısıyla Kosova'nın genel politik ve etnik varlıkların temsili ve takdimi sağlanmaktadır.

Tüm bu süreçte, şimdi artık Kosova'nın kaderi için en önemli tarihi süreçte biz hepimiz, beraber ola-

cağız ve bütün konular hakkında güçlü bir beraberliğe sahip olacağız.

Kosova Hükümeti'nin bakanlıkları tarafından yönetilecek olan çalışma gruplarında, buysa Kosova'nın uluslararası temsiline enstitüyonel onur katmaktadır, bundan başka uzmanlar grubunda, bizim tutumumuz, temsilin, halk sesine uygun olarak ve bu süreçte hiç kimseyi kenarda bırakmaksızın, kapsamlı olmasıdır.

Kosova Başkanı, varolan görevi ve yetkisi esai üzere bu süreci yönetecektir, hepimizin, halkın sesinden kaynaklanan görevleri ve yetkileri vardır.

Kosova Meclisi, bu tür yönelimi kabul edecektir ve tasdiklayacaktır, belirli zamanda, Kosova halkının isteği yani tek isteğini belirtecek tüm strateji belirlemeleri ve olası sözleşmeleri, ya da Kosova için bağımsızlığının ilanını tasdiklayacaktır.

Bu bizim görevlerimizdir ve özgür ve demokratik oylarla seçilmiş olan biz Kosova Meclisi milletvekilleri, bu görevimizi dürüstçe ve tamamıyla gerçekleştireceğiz.

Bu kürsüden Kosova Başkanı Dr İbrahim Rugova'nın bir an önce sıhatine kavuşması için kendi, sizin ve bütün Kosova halkının dileğini belirtme ve bizimle beraber olması ve Kosova'nın nihayi statüsünün çözülmesi, özgürlük ve bağımsızlığımıza giden yolda bizi yönetmesine dair en içten dileklerimizimizi belirtme izin veriniz.

Ben şimdi , bunu desteklemeniz ve bizim beraberliğimizi belirtmemiz için Size bir çağrıda bulunmak istiyorum, dedi Daci.

Görüşmeler ve sözleşmelerin başlamasından önce, Kosova devletinin bağımsızlığının resmileştirilmesi yapılsın

Devamında sözü alan Kosova Meclisi'ndeki PDK Grup Şefi **Jakup Krasniqi**, K o s o v a D e m o k r a t i k P a r t i s i ' n i n , k u r u l u ş u n d a n b u y a n a v e d e v a m l ı o l a r a k , y u r t t a ş l a r , d e v l e t v e

demokrasinin hayati konuları hakkında yekvücutlu düşünce ve etkinliğin olmasını istediğini söyledi. Bu yapının daha birinci toplantısından başlanarak bunu istedik ve düşünce birliği ve etkinliklerimizin neden ve nerede olmasının şart olması gerektiğini ortaya atarak bu tutumumuzu belirtmiştik. Bunu, bugün de istiyorum.

Kosova Demokratik Partisi, Kosova Meclisi'nden, daha başlangıçtan beri, Kosova Hükümeti'nin belirli bakanlarının, Kosova enstitüleri için iç kışkırtıcı olan konular hakkında Belgradla başlattıkları görüşmelerin başlangıcındaki şekil ve yöntemlerden mesafeli olmasını istemektedir. Bu görüşmeler, sadece keyfince kurulmuş değil, onlar ilk sırada incitici, küçümseyici ve enstitüler ve Kosova'nın geleceği için çok zararlıdır. Bu tür görüşmelerde Kosova enstitüleri, bir tarafı temsil etmedi, o Sırbistan ile Karadağ birliği bütününe bir bölümünü temsilettili.

- Güncel koalisyodaki partilerin başlangıçta, sık sık ortaya attıkları deklarasyonlarını, ilk sırada, bağımsızlığın formal olarak tanınması, bundan sonra Mecliste bağımsızlığın ilan edilmesi konusundaki ülküler göz önünde bulundurarak, ki bu Kosova Demokratik Partisi tarafından da desteklenmiştir, geçen görev süresinde sık sık tekrarlanmış, bugün ise unutulmuştur;

- Bağımsız bir devlet için Kosova halkının devamlı yönelimine, özgürlük ve ulusal birleşme yönündeki asırlarca savaşlarına, Bunjan Rezolüyonu, 2 Temmuz Deklarasyonu, Kaçanik Anayasası ve onun referandumuna, bağımsız ve demokratik bir devlet yönünde Kosova Kurtuluş Ordusu'nun savaşıma saygı göstererek;

- Gerçekleşen dört bile seçimden kaynaklanan tüm öznelere seçim vaatlerini göz önünde bulundurmaktayım.

Kosova Demokratik Partisi, Kosova Meclisi'nden şunları istemektedir:

Mecliste temsil edilen politik yekvücutlu faktörünün, görüşmeler veya sözleşmeler başlamadan önce, Kosova devletinin bağımsızlığının ilanını gerçekleştirmesini.

Kosova'nın, uluslararası topluluk, Avrupa birliği ve komşularıyla gerçekleştireceği görüşmeler için Kosova'nın ulusal ve sivil yekvücutluluğuna ait formasyonun, Meclis tarafından kurulmasını.

Eğer ki Meclis'in, bağımsız devlet için Kosova vatandaşlarının isteğini enstitüyonelleştirmek için cesareti yoksa, o zaman genel halk referandumunu ilan etsin ve böylece kendileri hakkında kendi halk karar alsın, çünkü bu demokratik bir yoldur ve hiçbir uluslararası hukuk normu ile yadsınmaz.

Kosova Demokratik Partisi, uluslararası topluluk tarafından da ilan edilen Kosova'nın çok uluslu struktürünü göz önünde bulundurarak, onun bütünlüğünü destekleyerek, tüm vatandaşlar ve tüm etnik, kültürel, dini ve dil mensubiyetlerinin yararına kurulan bir devleti göz önünde bulundurarak, Kosova için Standardlar projesinin gerçekleşmesini göz önünde bulundurarak, bize göre, ulusal ve vatandaş

yekvücutluluk grubunun yapısı hakkında, tartışmaların yürütülmesi gerektiğini ve bundan sonra ise diğer etnik gruplarla ve Kosova'nın politik, aleni ve toplumsal yaşamının önemli vatandaşları ile tamamlanması gerektiğini düşünüyoruz.

Kosova Meclisi'ndeki PDK Grubu, Başkan Rugova'nın girişimini şöyle değerlendirmektedir:

Deklarasyon konsensus olmadan hazırlanmış; tektarafıdır; uygun partilerle önceden ve gerekli danışmalarda bulunmadan hazırlanmış; geniş politik çevre, vatandaş ve azınlıklar için incitici-dir.

Bundan dolayı Kosova Demokratik Partisi şunu düşünmektedir: Deklarasyon, ayan bir politik platformu olan bir esastan mahrumdur; bu arada kim kiminle görüşeceği de belli değil; ne konularda konuşulacağı belli değil; dolayısıyla, bu tür bir girişim, partiler arası danışmaların yapılması için zaman ve alan yaratmalıdır, ki bundan sonra Meclise kabul edilmesi için sunulmalıdır. Birisi şunu da diyebilir: Zaman kaybetmeyelim ! Hızlı davranalım ! Kosova olarak hazırlanmalıyız !

Kosova Demokratik partisi, bununla tamamıyla oydadır, ancak Kosova ve onun vatandaşlarının, daha bugünden bağımsız bir devlet için hazır olduğunu da vurgulamaktadır. Hatta, Kosova'nın özgürlüğü ve bağımsızlığı için tarihi kararın getirildiği 1999 yılının Haziran ayında bile hazırдық. Kosova vatandaşları ise, diğerlerin, bağımsızlık için halkın isteğinin tanınması konusunda daha hazır olmaları gerektiğini düşünmektedir. Devletten daha azı sunan çözüm yolu için, bizi hazır olmaya çağırmasınlar, çünkü, buna hazır olmayız ve hazır değiliz.

Tüm partiler, Kosova vatandaşlarının isteğine saygı göstermekle yükümlüdürler.

Kosova Demokratik Partisi, bağımsız bir devlet için ulusal ve vatandaş yekvücutluluğunun sağlanması yönünde ciddi ve gerçekten etkin olmaktadır.

Çoğunluk ya da azınlık olduklarından ötürü yurttaşlara karşı ayırımın yapılmayacağı hukuki devletin kurulması amacıyla sürekli olarak seferber olacağız. Kosova Meclisi tarafından, insan hakları ile özgürlükleri ve azınlık

topluluklarıyla ilgili tüm uluslararası normatif aktinlerin ve diğer önemli uluslararası beyannamelerin tasdiklenmesini isteyeceğiz. Aynı zamanda, bu normatif aktinlerin Kosova'nın gelecekteki Anayasası ve Avrupa-Atlantik standartlar Anayasasıyla uygulanması isteminde bulunacağız, dedi konuşmasının sonunda Jakup Krasniqi.

Enstitüler arasında birlik ve beraberliğin sağlanması yönünde ki seferberlik desteklenmektedir

Kosova Meclisi'ndeki LDK Grubu Şefi **Alush Gashi**, şimdiki durumun memnun edici seviyede olmadığını belirterek, hiç gecikmeden bağımsızlık ile iktisadi emansipasyonunun, sürekli barışın sağlanması amacıyla perspektiflerin açılması için gerekli olduğunu vurguladı.

Çağdaş egemenlikle birlikte bağımsızlığın gecikmesi, nihayi statüsüne yerine ilerideki statüsüne için formulasyonun gölgede kalması ve Kosova'da soykırımı gerçekleştirenler tarafından sonu olmayan oyunların oynanması, ortak çalışmalara olumsuz etkide bulunmaktadır. Bizler, bağımsızlığa zarar getirilmeden, Uluslararası topluluk ile komşularımızın hepsiyle daha somut ilişkilerde bulunmak ve barışı sağlamak için elimizden geleni yapmaya kararlıyız.

13 Eylül 2005 tarihinde yayımlanan, 02-679 numara olarak kayıtlara geçen ve 20 Eylül 2005 tarihinde milletvekillerine dağıtılan, Saygıdeğer Kosova Başkanı Dr. İbrahim Rugova'nın Deklarasyonunu saygıyla görüştük. Söz konusu Deklarasyon, metinde belirtildiği gibi, ülkenin geleceği için çalışacak ekibin atanmasıyla, birlik ve beraberliğin kurulmasına ilişkin kararı içermektedir.

Uluslararası topluluk tarafından Kosova'ya gereken yerin verilmediği döneminde, enstitüler arasında birlik ve beraberliğin sağlanması yönündeki seferberliği selamlamak ve desteklemek gereklidir. Uluslararası topluluk

tarafından Kosova'daki hakların tanınması, Kosova'nın komşu devletler ile uluslararası toplulukla yeni barışsever ile sürekli ilişkilerin kurulması çabaları yönünde güçlükler ve anlaşmazlıklar yaratmaktadır. Kosova'nın, ülkedeki sorumlulukları üstlenmesiyle hazır olduğu istemi, tehdit olarak değil, büyük sorumluluklara kabul edilmedir. Her şeyden önce bu, özgürlük için her yönüyle desteklenen bir istemdir. Tüm alanlarda, özellikle dış siyaset alanında yetkilerin tamamıyla yerli enstitülere aktarılması yapılmadan, komşu devletler ile uluslararası toplulukla yeni ilişkilerin kurulması amacıyla aranjmanlara girmek, sürecin kötüye kullanılmasını ve aynı zamanda Kosova faktörü için ek güçlükleri teşkil etmektedir.

Birlik ve beraberlik heyetinin kurulmasıyla ilgili Deklarasyonun kabul edilmesiyle, Kosova Demokratik Birliği, 1990 yılında getirilen Bağımsızlık Deklarasyonu, 1991 yılında yapılan Referandum ve aynı zamanda Kosovanın tamamıyla bağımsız olması için tüm seviyelerdeki Kosova temsilcilerinin seçim görevleri çerçevesinde davranılmasını istemektedir.

Kosova'ya en çok yardımda bulunanlara, özellikle Kosova'nın özgürlüğe kavuşmasında yönetici rolünü oynayan ABD'ye sonsuz saygı ve teşekkürlerimizi sunarak, bu fırsatla da çağdaş egemenlikle birlikte bağımsız Kosova'nın, tüm yurttaşların insani ve ulusal haklarına saygı göstererek ve aynı zamanda bağımsız Kosova'nın istikrarlık faktörü olduğuna inanarak tüm komşu devletlerle somut ilişkilerde bulunma sayesinde, uluslararası topluluğun gururlu üyesi olacağı yönelimimizi bir kez daha doğrulamaktayız.

Tüm demokrasi ideallerin gerçekleşmesine adanmışız

Kosova Meclisi'ndeki AAK Grubu Şefi **Gjynaze Sylja**, 6 yıldan fazla administrasyonların 1244

Rezolüsyonu'nun otoritesi altında bulunduğunu belirtip, Kosova'ya ait yaşam sorununun, Kosova statüsünün saptanması amacıyla perspektiflerin açılmasını teşkil ettiğini ortaya attı.

Enstitüler ile uluslararası topluluk tarafından desteklenen kendi yurttaşlarının kararlılığı sayesinde, kısa bir dönem içerisinde Kosova, ülkeyi yenilemeyi, demokrasi enstitülerini kurmayı, oldukça güvenli ortamı sağlamayı ve tüm diğer azınlık topluluklarıyla birlik ve beraberliğin sağlanması doğrultusunda tolerans havayı sağlamayı başarmıştır. Diğer azınlık topluluklarının katkısıyla birlikte, Kosova yurttaşları, Kosova'da ilk demokrasi enstitülerini kurmayı başarmıştır. Kosova enstitülerini ile Kosova yurttaşları kendi benliğini doğrulamış ve kendilerini demokrasi ülkelerde elde edilen tüm demokrasi ideallerin gerçekleşmesine adanmışlardır.

Kosova'nın nihayi statüsüyle ilgili kararın alınması döneminde bulunduğumuzda, tüm politik grupları ile diğer toplumsal tabakalar ve aynı zamanda iki Sırp politik öznesi hariç, Arnavut olmayan diğer etnik topluluklar, Kosova'nın politik statüsünün çözümlenmesi şekliyle yekvücutludur. Kosova'nın politik statüsü, Kosova yurttaşlarının isteğiyle uyumlu olarak çözümlenmelidir. Onun yurttaşlarının hangi Kosova'da yaşayacağıyla ilgili kararı kendileri almalıdır.

Karar alma hakkı, uluslararası sözleşmelerle, daha doğrusu sivil ile politik insan hakları sözleşmesiyle ve aynı zamanda Birleşmiş Milletlerin Genel Meclisi tarafından onaylanan ekonomi, sosyal ve kültür hakları sözleşmesiyle garanti edilen ilkesel ve oldukça çelişkili bir konudur. Karar alma hakkı Kosova halkına, 1244 Rezolüsyonu'nun onaylanmış olduğu Rambuye sözleşmesiyle garanti edilmiştir. Kosova yurttaşlarının isteği hakkında sözleşme yapılmaz. Bu, Kosova Meclisi'ndeki AAK Grubunun tutumudur.

Kosova enstitüleri, kendi yurttaşlarına, özellikle diğer ulusal mensubiyetlere sahip olan yurttaşlara gereken hakları garanti etme göreviyle üstlenmiş ve ileride de üstlenecektir. Azınlıklar haklarının korunması standardı, diğer

Avrupa ülkelerinin standartları seviyesinde olacaktır. Bu standardın başarıyla yerine getirileceğini, tüm azınlıklara, özellikle Sırp azınlığına özgürce hareket etmelerinin ve bir an önce evlerine geri dönmelerinin sağlanması doğrultusunda Kosova Hükümeti'nin seferberliği de doğrulamaktadır.

Kosova'yla ilgili bu tarihi anda, Kosova enstitüleri her yanlı ekibin kurulmasıyla oydaş olmuştur. Kosova Başkanı Dr. İbrahim Rugova, birlik ve beraberlik ekibinin oluşumunu ve onun koordinatörünü atamıştır. Kosova Meclisi'ndeki AAK Grubu, Başkanın bu kararını desteklemekte ve selamlamakta ve aynı zamanda Kosova statüsüyle ilgili müzakereler platformunu hazırlama yönünde sözkonusu ekibin, Kosova halkı tarafından gereken desteği aldığı düşüncesindedir.

Kosova Meclisi'ndeki AAK Grubu, Kosova Başkanı'nın kararını ve bu enstitünün çalışmasını desteklemesi amacıyla, Kosova Meclisi milletvekillerini ve Kosova yurttaşlarına çağrıda bulunmaktadır.

Başkanın Anayasa durumu çerçevesinde-bu gibi işlemin başlatılması

ORA Politik Parti Başkanı **Veton Surroi**, Ademi Merkeziliğin de kapsanmış olacağı statüsle ilgili müzakere sürecine gireceğimizi belir- tip, daha önceden artık dönüşü olmayan adımların atıldığını vurguladı.

İlerideki müzakere sürecinde iki esas konu bulunacaktır. Statüsün saptanmasından sonra uluslararası topluluğun karışması seviyesi. Demek oluyor ki: Statüsün saptanmasından sonra uluslararası topluluğun rolü ne olacak? Ve ikincisi, içerikli konu: Kosova'daki Sırp azınlığının yöresel ve yoredışı administrasyon seviyesi? Bunlar, şimdiye kadar çizilmiş olan

müzakere sürecinin iki oldukça içerikli konularını teşkil etmektedir. Bu gibi durumda, örneğin ORA gibi bir öznenin politik pragmatizmi, bu sürece hiç katılmamak ya da büsbütün çekilmek olmalıdır, çünkü bizler daha önceden yapılan anlaşmalara hiç katılmadık, desentralizasyonun parçası değildik, kötü yönetim unsurlarından hiçbirinde yer almadık, bundan ötürü de ileride meydana gelmesi beklenen olumsuz neticelere katılmamız da mantıksızdır bence.

Ayrıca, burda politik pragmatizmdan değil, prensipten söz edilmektedir. Herkesin belirttiğine göre, prensipte, Kosova statüsü konusu herkesi ilgilendiren bir konudur ve bizler buna katılıp, Kosova Başkanı Rugova'nın çağrısına olumlu yanıt vermeye hazırız. Bu hepimizin açıklama yapması gereken ilkesel çağrıdır. Bunun, Mecliste sadece formalite olması görüşüne katılmıyorum. Başkanın Anayasa durumunda, bu gibi süreci başlatma hakkına sahip olduğu saptanmıştır, bu, politik öznelerinin Kosova Başkanı'yla yapması gereken politik tartışma ile politik anlaşmanın bir parçasıdır.

Düşüncemize göre, bu toplantı başladığı gibi sona ermemelidir. Düşünceme göre, Kosova'daki konsenzusa karşı tutum yoktur, tek sözleşme olmamalıdır. Müzakere sürecinin nasıl sürdürüleceği, çalışma gruplarının nasıl kurulacağı, onların bakanlıklarda kurulup kurulmayacağı gibi daha ayrıntılı sorular, Kosova Başkanı Rugova tarafından önerilen esas müzakere gurubunun saptaması gereken konuyu oluştursa gerek.

Bizim bu gibi ayrıntılar hakkında burada açıklama yapmamız yersizdir, çünkü bunlar, Başkanın önerdiğine göre esas müzakere gurubun kurulmasına zarar getirebilecek ayrıntılardır, bundan sonra ise platformla birlikte onaylanması amacıyla Meclise sunulması gereken ayrıntılar saptanmalıdır.

Bunun için bugün, Kosova Başkanı Rugova'yla görüştüğümüzden ve ayrıntılar ile çalışma şeklinin esas ilkelerinin

uyumlaştırılmasından sonra, ilerideki Meclis toplantısının düzenleneceği tarihini saptamamız gereklidir.

Kosova Meclisi'ndeki 6+ Grubu Şefi **Mahir Yağcılar-En** başta müzakereler ekibinde bizlere de yer verilmesi gereğini vurgulamak istiyorum, çünkü bizler kendimizi Kosova'nın ayrılmaz bir parçası olarak görmekteyiz.

Geçmişte yapıcı olduğumuz gibi, gelecekte de yapıcı olmak istiyoruz, bundan dolayı bu süreç esnasında da yapıcı olmak istiyoruz ve görüşmeler sürecine ve Kosova'nın nihayi statüsüne karşı olduğumuz gibi bir duruma düşmek istemiyoruz.

Herhalde Kosova Başkanı çok yönlü düşünerek, en iyi müzakere ekibini kurmaya gayret etmektedir. Bu sebeplerden dolayı önerilen Deklarasyon için onaylama hazırlığımızın olduğunu bildirmek istiyorum. Bu arada da, bu süreçte Kosova'nın gelecek statüsü ve azınlık toplumların statüsü için tüm yükü ve sorumluluğu Arnavut temsilcilerinin taşıyacağını vurgularken saygılarımı sunarım.

Toplantının devamında Kosova Meclis Başkanı Nexhat Daci, Meclis tarafından tüm hukuki-işlevsel danışmaların yapıldığını belirtip, Kosova Başkanı'nın atanmasıyla ilgili tartışmaların yapılması için nasihat edildiğini vurguladı. Fakat ben, Meclis gurupları şeflerinin sadece yerli kamuoyuna değil, uluslararası kamuoyuna da kendi görüşlerini açıklamalarını ve Meclis gurupları şeflerinin ön açıklamaları sırasında ortaya atılan tüm uyarıların, onların ciddiyetiyle birlikte çalışma guruplarının ilerideki çalışmasının aracı olmasını istedim.

Meclis, toplantıda hazır bulunan milletvekillerin oy çoğunluğuyla, Kosova'nın nihayi statüsüne ait müzakere ekibinin atanmasıyla ilgili Kosova Başkanı Dr. İbrahim Rugova'nın Deklarasyonunu onayladı.

Avrupa'da geçerli olmayan çözümler önerilmemeli

AGİT ile yapılan işbirliği, Kosova'nın bağımsızlığa kavuşmasından sonra da devam etmelidir

Kosova'daki seçimler artık UNMIK hükümüne göre değil, Kosova Meclisi'nde onaylanacak olan özel Yasa ile düzenlenecektir Kosova, Meclis içindeki işbirliğine de gereksinim duymakta

Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci bugün, Kosova'daki AGİT Şefi Werner Wnendt'i kabul edip, kendisiyle ülke statüsünün saptanması sırasında Kosova'daki gelişmeler, ilerideki seçimler düzeni ve Kosova Meclisi ile AGİT arasındaki işbirliğinin sürdürülmesi hakkında konuştu.

Her iki konuşmacı, Kosova'da dört defa yapılan seçimlerin örgütlenmesinde AGİT'in oldukça başarılı iş yaptığı görüşüyle oydaş olup, ilerideki seçimlerin örgütlenmesiyle ilgili vizyonlarını dile getirmeye çalıştılar.

Görüşmenin devamında Büyükelçi Wnendt ilerideki seçimlerin de UNMIK hükümüne göre düzenleneceğini belirlerken, Meclis Başkanı Nexhat Daci ise seçimlerin, Kosova Meclisi'nde onaylanacak olan özel Yasayla düzenlenmesinin gerekli olduğu tutumunu ortaya attı. Sonunda her iki taraf, Kosova Hükümeti, UNMIK, AGİT ve Meclis'in, Seçimlere ait Yasa'nın hazırlanması yönünde işbirliğinin yapılması gerekliliğiyle oydaş oldular.

Ülke yasama sürecinin sağladığı demokrasi alanlarıyla ilgili Sayın Wnendt'in sorusunu yanıtlamaya çalışan Başkan Daci, ilk önce konuyla ilgili Meclisteki politik parti temsilcilerinin görüşlerinin alınacağını ve sonunda oy

çoğunluğuna göre kararın getirileceğini vurguladı. Konuşmasının devamında Başkan Daci, Avrupa'da geçerli olmayan önerilerin Kosova enstitülerine sunulmadığını belirtti. Diğer yandan, Kosova Demokratik Partisi Şefi tarafından önerilen Rezolüsyonla ilgili ise, Meclis toplantısı sırasında Çalışma gurubuna sunulan süreyle uyumlu olarak süreçlere saygının gösterilmesinin gerekli olduğunu ortaya atıp, gereken koşullar yerine getirildiğinde, Başkanlık Kurulu toplanıp, onaylanması amacıyla bu konunun gündem sırasında yer alması için karar alacağını dile getirdi.

Görüşmenin devamında Büyükelçi Wnendt, Kosova statüsünün saptan-

masıyla ilgili Müzakere gurubunun tüm mekanizmalarının AGİT tarafından hazırlanacağını belirtti. Örneğin, sözleşmelerin körüklenmesi, anlaşmanın hazırlanması, sözleşme stratejisinin gelişmesi vb.

Diğer yandan Meclis Başkanı Nexhat Daci, Kosova'nın iç Meclis işbirliğine gereksinim duyduğunu ve bu işbirliğini izleyebilecek Meclise gereken mekanizmaların sağlanmasının gerekli olduğunu vurguladı.

Her iki konuşmacı, şimdiye kadar Meclis ile AGİT arasında başarılı işbirliğinin yapıldığını ve Kosova statüsünün saptanmasından sonra da işbirliğinin devam etmesinin gerekli olduğu görüşüyle oydaş oldu.

Vaygel, başkan Drnovšek'in mektubunu getiriyor

Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci, Slovenya Başkanı özel temsilcisi İvo Vaygel'i kabul etti ve onunla, Kosova statüsünün saptanması öncesinde Kosova'daki devinimler hakkında bir görüşmede bulundu. Vaygel, ülke yasama başkanına Başkan

Drnovšek'in bir mektubunu getirdi.

Slovenya'nın Kosova'ya devamlı desteğine teşekkür ederek Meclis Başkanı Daci, Kosova yöneticileri, onun enstitüleri ve vatandaşları, ülke statüsü hakkında sözleşmelerin yapılamayacağına

dair tutumlarını tekrarladı. O, egemenliğin sağlanmasından sonra, Slovenya devlet modelini örnek almak istediğini vurguladı. Açık sınırları, tüm vatandaşları için tam anlamıyla güvenlilik ve azınlıkların engelsiz gelişimini garanti eden bir devlet olmak istiyoruz.

Kosova'daki politik süreçlerin gerçekleşmesi yönünde Meclis'in oldukça büyük rolü vardır

Görüşme sırasında, Kosova'daki gelişmeler ve ülkenin statüsüyle ilgili müzakere sürecinin hazırlıkları hakkında konuşuldu

Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci bugün, Kosova'daki ABD Dairesi Şefi Philip Goldbergi kabul etti. Görüşme sırasında, Kosova'daki gelişmeler ve ülkenin statüsüyle ilgili müzakere sürecinin hazırlıkları hakkında konuşuldu. ABD Dairesi Şefine, Kosova Meclisi'nin

çalışmaları hakkında bilgi veren Meclis Başkanı Daci, ilerdeki Başkanlık Kurulu toplantısı ile Meclis toplantısının gündem sırasında yer alan noktaları daha ayrıntılı bir biçimde açıkladı.

Kosova'daki ABD Dairesi Şefi Philip Goldberg, Kosova'daki politik süreçlerin

gerçekleşmesi yönünde Meclisin oldukça büyük rolü olduğunu değerlendirdi. Aynı zamanda Goldberg, Kosova Müzakere gurubunun politik açıdan yekvücutlu olarak etkinlikte bulunmasının, ülkenin geleceği için oldukça önemli olduğunu da belirtti.

Kosova Arşivi, evrakların sağlanması alanında yardımcı olabilir

Ülkenin statüsü konusunda görüşmelerin başlaması konusunda görüşüldü. -Sırp rejimi, 1090-1992 yılları arasında,

Kosovada Sırp sömürüsü hakkındaki evrakları çalmıştır

Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci, bugün Kosova Arşivi müdürü Jusuf Osmani, müdür yardımcısı Gazmend Berisha ve bilimsel işçisi-türkolog Refike Sulçevsi'yi kabul etti.

Dolayısıyla Kosova Arşivi'nin, ülke enstitüleri ile işbirliği ve özellikle ise ülke statüsünün tanımlanması hakkındaki görüşmeler ile ilgili başarılı hazırlıkların yapılmasına, arşiv işçilerinin sunabilecekleri profesyonel yardımına değinildi. Bu açıdan, Türkiye arşivlerinde bulunan kadastro ve mülkiyet defterlerinin halka sağlanmasının çok gerekli olduğu sonucuna varıldı.

Statüs konusunda çeşitli alanlarda uzmanların katkılarını değerlendirirken Meclis Başkanı Daci, Kosova Arşivi bilimsel işçilerinin, bu görüşmelerin bazı safhalarına katılabileceklerini de ileri sürdü.

Toplantıda, statüs ve Kosova Arşivi hakkında da konuşuldu. Arşiv müdürü Jusuf Osmani yasama başkanını, Kosova Arşivi'nin, Uluslararası arşivler danıştayına kabul edildiğini bildirdi. O, Sırp rejim,i tarafından, evrakların önemli bir bölümünün (1990-1992 yılları arasında), özellikle iki dünya savaşı arasında agrar reformu ve Kosova sömürüsü ile ilgili evrakların soygun olayına değindi. Dolayısıyla o zaman, 80 bin aile üyesi hakkında 14 bin kayıt kartonu alınmıştır. Bununla beraber, Kosova'daki Arnavutlar ve diğerlerinin mülkünü kanıtlayan çok sayıda evraklar çalınıp götürülmüştür.

Azınlıkların durumuyla ilgili Sırbistan tarafının her yanlı olması istenmektedir

Kosova Meclisi Başkanı Akademik Nexhat Daci bugün, Merkezi Belgrad'ta olan İslam Konferansı Örgütü'nün Büyükelçiler Heyetiyle görüştü. Bu münasebetle Başkan Daci, bu görüşmeye katılan heyeti, Kosova'daki şimdiki olaylar ve müzakere süreciyle ilgili etkinlikler hakkında tanıttı. Kosova statüsü konusuna değinen Başkan Daci, Kosova'nın bağımsızlığıyla ilgili sözleşmenin olmayacağını belirtti. Devamında, Kosova'daki bütünlüklü yaşam akınlarında azınlıklar durumunun oldukça ilerlediğini de dile getirmeye çalıştı.

Meclis Başkanı Nexhat Daci ayrıca, Kosova'daki diğer azınlıklar olduğu gibi, Sırp'ların da, Kosova'nın toplam nüfusundaki katılım sayısına kıyasla, beklenen orantıdan daha çok enstitüsyonel yaşamda yer aldıklarını belirtti. Bu doğrultuda Başkan Daci, Sırbistan tarafının da her yanlı olmasını, daha doğrusu Sırbistan'da yaşayan Arnavutlar'a da eşit hakların tanınması isteminde bulundu.

Kosova ile İslam Konferansı Örgütü arasındaki işbirliğin derinleşmesi çerçevesinde, Kosovada bu örgüte ait büronun açılması da olumlu yansımış olurdu. Bu münasebetle, sözkonusu örgüte üye ülkelerin UNMİK belgelerini kabul etmesi ve Kosova yurttaşlarına vizelerin uygulanmasının ortadan kaldırılması istemi de öne sürüldü. Kuşkusuz ki bununla, Kosova ile bu örgüte üye ülkeler arasında yapılan işbirliği daha da genişletilmiş olacaktır.

Çalışmaların yapılması süresindeki dinamik memnun edici

Bina, çalışmaların yapılması, yabancı delegasyonların kabulü ve onların dünyadaki tanıtımı için Kosova enstitülerinin hizmetine olacaktır

Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci, Çevre ve Alansal Planlama Bakanı Ardian Gjini ve Priştine Belediye yetkililerinin eşliğinde, Gırmi'deki Administratif-Protokol Merkezi'nin inşaat yerini ziyaret ettiler ve bu tesisteki çalışmaların dinamiği ile tanıtıldılar.

Profesör Daci, "Mega" Şirketi'nin çalışma dinamiğinden memnuniyetini belirtti ve inşaat uzmanlarından, çalışma kalitesini değerlendirmelerini istedi. Daci, bu tesisin inşaatının çok önem taşıdığını ve Kosova enstitülerinin çalışmaları, yabancı delegasyonların kabulü ve onları yabancı ülkelerde tanıtımı için hizmet edeceğini belirtti.

Çalışmaları gerçekleştirenler ve belediye yetkililerinden, tesis etrafının düzene koyulması ve doğa güzelliğinin korunması amacıyla oradaki suların kullanılmasını istedi.

Daci, toplumun bir bölümü tarafından bu yeniliklerin zor kabul edildiğini, ancak bu merkezin rahatlığını ve güzelliğinin, bu tesisin inşaatını eleştirenler tarafından da deneneceğini vurguladı. Ayrıca, Kosova'nın devlet olacağını ve kendi ikametine sahip olması gerektiğini ileri sürerken, Lipoviça ve Brezoviça'daki ikametgahının çalışmaya başlayacaklarını ve Rugova Vadisi'nin yenileneceğini de vurguladı. Priştine Belediye Meclisi Başkanı Beçiri ve Yürütme Başkanı Hamiti, administratif-protokol merkezi için Priştine'nin en güzel yerinin seçilmiş olduğunu ve Kosova'nın başkentinin, ülke enstitüleri için bir ikametgaha sahip olmayı hak ettiğini vurguladılar.

Heryanlı işbirliği açısından hiçbir fark olmayacaktır

İleride de KFOR ile normal ve dostluk işbirliğine devam edilecektir

Kosova'daki düzen, barış ve politik isteğinin sağlanması yönündeki işbirliğine kararlılıkla önem verilecektir

İlk çalışma günü sırasında General Guisepe Valotto'nun Meclisi ziyaret etmesi gerçeği, KFOR ile Kosova Meclisi, bununla birlikte diğer yerli enstitüler arasında uzun süreli işbirliğin var olduğunu kanıtlamaktadır. Aslında bu, General Valotto ile yapmış olduğum üçüncü görüşmedir ve bu, Kosova'daki düzen, barış ve politik isteğin sağlanması yönündeki işbirliğine kararlılıkla önem verildiğini göstermektedir. Bu görüşme sırasında Kosova Meclisi Başkanı Akademik Nexhat Daci, yukarıda belirtmiş olduğumuz sözlerle KFOR'un yeni Komutanı General Guisepe Valotto'yu selamlayıp, ilerideki çalışmalarında başarılar diledi.

Konuşmasının devamında Başkan Daci, ilerideki dönemde gerçekleşmesi gereken görevlerde oldukça ayan olduklarını belirtip, General Valotto'dan komutan yanı sıra, NATO görüşmelerinde iyi bir diplomat da olması isteminde bulundu. Yanı sıra, Kosova'nın bağımsız olma arzusuyla ilgili sözleşmelerin yapılmayacağını ve arzuların yerine getirilmesi sayesinde yaşam sorunlarının çözümlenmesi yönünde tüm ilgililerle konuşulacağını vurguladı. KFOR devir teslim töreninde, Sırbistan ile Karadağ Ordusu Genelkurmay Şefi General Dragan Paskaş'ın bulunduğu Meclisi Başkanı Daci, General Valotto'ya, KFOR Komutanlığı'nın değişmesi olayının, desteğin sunulmadığı ya da Kosova'ya gelmesinin istenmediği görüşü olarak kabul edilmemesinin gerekli olduğunu belirttiğini öne sürdü. Kosovalıların hisleri, Sırp askeri tarafından oldukça zedelenmiştir. Fakat bu, Kosova'daki General Kermabo'nun çalışma değerini düşürmeyen sadece kısa bir oluntudur.

Aslında bu, kendisinin yapmış olduğu özel hatasıdır ve bizler bunu gıdirmişizdir. KFOR'la normal ve dostluk işbirliğini devam ettirmeye çalışacağız. Benim ve General Valotto arasındaki işbirliğinde hiçbir fark olmayacaktır. Kosova Meclisi, Generalin Misyonuna elinden gelen yardımı sunacaktır, dedi konuşması sırasında Meclis Başkanı Daci.

İşbirliği köprüleri hakkında aynı düşüncüyü ileri süren General Valotto, Kosova'da bulunmasından gurur duyduğunu belirtip, Kosova ile İtalya'nın iki dost ülke olduğunu vurguladı. İtalya'nın, Balkanlardaki duruma oldukça hassas olduğunu belirten General Valotto, şimdiye kadar yapmış olduğu görüşmelerin hepsinde dostça karşılandığını ve destek aldığını dile getirdi. Fırsattan yararlanarak General Valotto, Kosova Başkanı İbrahim Rugova'ya en iyi dileklerini sundu.

Konuşmasının devamında General Valotto, Kosova'daki tüm gelişmelerde daha iyi sonuçların kaydedilmesi sağlanması yönünde seferber olacağını belirtti. Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci'nin zekası ile kişiliğinden yararlanarak, hep birlikte amaçlarımıza ulaşacağız, görkemli tören sözkonusu iken ise, bu münasebetle bizler çok şeyler öğrendik, dedi konuşmasının sonunda General Valotto.

Kosova'nın bağımsızlığına ait sözleşme olmayacak

Mecliste yer alan 17 öznenen sadece biri bağımsızlığı desteklemiyor

Normal bir ülke olması Kosova'nın insani ve doğal kaynakları vardır

Ülke statüsünün saptanmasıyla ilgili görüşmelere kıyasla, standartların yerine getirilmesi yönünde de çalışmalar sürdürülecektir

Ülke bağımsızlığının tanınmasından sonra da, KFOR ile AGİT Misyonu'na gereksinim duyulacaktır

Merkezi Viyana'da olan Güvenlik ile Avrupa İşbirliği Örgütü'nün 25 üyeden oluşan Büyükelçiler Heyeti bugün, Kosova Meclisi Başkanı Akademik Nexhat Dasi ile Kosova Meclisi'nin Başkanlık Kurulu üyeleri tarafından kabul edildi.

Toplanımın daha başında Başkan Daci, AGİT Büyükelçilerine, Kosova'daki devinimler, Kosova enstitülerinin oluşumu ile çalışması ve ülkenin geleceğiyle ilgili Kosova halkının amaçları hakkında bilgi verdi.

Kosova'nın bağımsızlığına ait sözleşme olmayacak. Ama, Kosova halkının bağımsızlık istemlerinin gerçekleşmesi şekliyle ilgili ister uluslararası faktörler, ister de Sırbistanla konuşmalar yapılabilir. Mecliste yer alan 17 öznenen sadece biri bağımsızlığı desteklemiyor, dedi konuşması sırasında Meclis Başkanı Nexhat Daci. Normal bir ülke olması için Kosova'nın insani ve doğal kaynakları vardır, diyen Başkan Daci, AGİT Büyükelçileri'ne, Kosova'nın açık demokrasi ülke olacağını ve azınlıkların özgür gelişmeye sahip olacaklarını garanti etti. Konuşmasının devamında, ülke statüsünün saptanmasıyla ilgili görüşmelere kıyasla, standartların yerine getirilmesi yönünde de çalışmaların sürdürüleceğini ve ülke bağımsızlığının tanınmasından sonra da, KFOR ile AGİT Misyonu'na gereksinim duyulacağını vurguladı.

Bunların yanı sıra Başkan Daci, savaştan sonra üç yıl içerisinde ülkenin yenilenmesi yönündeki UNMİK çalış-

malarına ve bununla birlikte yerli enstitülerle yapılan iyi ilişkilerin korunması ve Kosova statüsünün saptanması hazırlıkları doğrultusunda Genel Sekreter Özel Temsilcisi Petersen ile onun yardımcısı Rosin'in oldukça başarılı olan çalışmalarına övgüler yağdırdı. Aynı zamanda Başkan Daci, Kosova'da dört seçim kampanyasını örgütleyen ve yörede en iyi seçimler olarak değerlendirilen AGİT-in çalışmalarını da övgüyle anmaktan vazgeçemedi.

Kosova'daki güvenlik durumuyla ilgili AGİT Büyükelçileri'nin sorularını yanıtlamaya çalışan Başkan Daci, güvenlik ile adliye alanında Kosova'nın gereken yetkiye sahip olmamasına rağmen bile, ülkede ileride de durumun sakin olacağını belirtip, Priştine'nin Newyork, Londra, Pariz ve Berlin'den daha güvenli kent olmaya devam ettiğini ortaya attı. Devamında, ülkenin daha iyi bir güvenliğe sahip olabilmesi önkoşulu

olarak, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Aydınlar Hizmeti'nin bir an önce kurulmasının gerekli olduğunu dile getirdi.

Kosova'nın statüsüne ait sözleşmelerin yapılmayacağıyla ilgili Kosova'nın sert tutumunun, görüşmeler sürecini zedeleyebileceği ve bunun Kosovalı Sırplar için olumsuz olabileceği hakkında Sırbistan ile Karadağ Büyükelçisi Garçeviç tarafından ortaya atılan soruyu Başkan Daci şöyle yanıtladı: "Savaşın sona ermesinden altı yıl sonra bile kendi askeri ile polis mensupları tarafınca öldürülen Arnavutların cesetlerini hala iade etmeyen bir ülkeyle Kosova'nın statüsü hakkında sözleşmek, mevcut sorunların çözülmemesi demektir. Belgrad'ın Kosova'ya yapmış olduğu egemenliği savaşla alınmıştır ve bu egemenlik şimdi BMÖ Güvenlik Konseyi'ne aittir, oysa yakın bir gelecekte bunun aynısı Kosova halkına geri çevrilmiş olacaktır".

Müzakere Grubu'nun çalışma gruplarında azınlıklar da yer alacaktır

Görüşme sırasında, Ulusal azınlıkların korunmasına ait Çerçevre Anlaşması'nın gerçekleşmesi konusu ele alındı

Kosova Meclisi'nin Başkanlık Kurulu üyeleri Naim Maloku, Gazmend Muhaxheri ve D□ezair Murati bugün, başta sözkonusu Komisyon Başkanı Asbyom Eide olmak üzere Avrupa Konseyi Danışma Komisyonu Heyetini kabul edip, kendisiyle Ulusal azınlıkların korunmasına ait Çerçevre Anlaşması'nın gerçekleşmesi konusunu görüştü.

Milletvekili Naim Maloku bu görüşmeye katılan konukları Kosova Meclisi'nin oluşumuyla tanıttıktan sonra, Mecliste azınlıklar sıralarından 8 politik öznenin yer aldığını, bunların çoğunun Kosova toplumuna başarıyla entegre olduğunu ve ülkenin geleceği için Kosova'da çoğunluğu oluşturan Arnavutlarla her zaman oydaş olduğunu belirtip, sadece Sırp milletvekillerinin Kosova enstitülerini boykot ettiklerini vurguladı. Konuşmasının devamında Maloku, Kosova statüsünün saptanmasıyla ilgili görüşmelerin başlaması için yerli enstitülerin hazırlıkları ve Kosova'daki azınlıkların da yer alacağı Kosova'nın Müzakere Grubu ile onun çalışma gurupları hakkında bahsetti.

Başkanlık Kurulu'nun ikinci üyesi D□ezair Murati, Kosova'da çoğunluğu oluşturan halkın istemlerini destekleyen ve aynı zamanda Sırp ve Arnavut olmayan azınlıkları ihmal eden uluslararası faktörlere değinerek, Kosova Meclisi'nde azınlıklar dillerinin resmi olarak kullanılmasından memnuniyetlik duyduğunu, bununla birlikte Kosova'daki Boşnak azınlığının kendi ana dili üzere öğrenim gördüğünü ve Kosova'da iki fakültenin var olduğunu belirtti. Devamında Murati, Sırlar ile bazı Goralıların derslerin Sırbistan'ın plan ve programına göre ve sadece Kiril yazısıyla sürdürülmesini ısrar etmesinin Kosova için zararlı olacağını değerlendirdi. Bu münasebetle Murati, azınlıklar temsilcileri yer almadan Kosova Müzakere Grubu'nun komple olmadığını vurguladı.

Avrupa Konseyi Danışma Komisyonu Başkanı Asbyom Eide, Kosova Meclisi'nin Başkanlık Kurulu üyelerine, Kosova'ya ait standartlardan birinin, Avrupa'nın Danışma Komisyonu önerisinin gerçekleşmesi olduğunu hatırlattı. Aynı zamanda Eide, Müzakere Grubu'nun çalışma guruplarına azınlıkların da katılacağından memnuniyetlik duyduğunu dile getirdi.

**YASAMA KOMİSYONU BAŞKANI,
BELGRAD'TAKİ AVUSTURYA
BÜYÜKELÇİSİNİ KABUL ETTİ**

**Kosova toplumu dini toleransı
geleneksel bir biçimde ortaya
atmaktadır**

Hukuki konular, Yasama ve Anayasa Çerçevesi'ne ait Komisyon Başkanı Hydajet Hyseni bugün, Belgradtaki Avusturya Büyükelçisi Hannes Poriasla görüştü. Bu görüşmeye, Kosova'daki Avusturya Dairesi Şefi Bernd Alexander Bayer de katıldı. Görüşme sırasında genelde, Din ve Dini özgürlüklere ait Yasa Tasarısı ve özellikle toplumun oldukça hassas alanını kapsayan sözkonusu tasarıdaki mevcut hataların ortadan kaldırılması yönünde Avusturya'nın değişik enstitülerinin sunabileceği yardımları hakkında konuşuldu.

Sözkonusu Komisyon Başkanı Hydajet Hyseni'nin sözlerine göre, 1999 yılında Kosova'da hüküm süren savaşa ve Kosova ile eski Yugoslavya'nın diğer cumhuriyetlerinde soykırımı uygulayan Miloşeviç rejiminin Sırp Ortodoks Kilisesi tarafından desteklenmesine rağmen, Kosova toplumu dini toleransı geleneksel bir biçimde ortaya atmakta ve bununla birlikte Kosova yurttaşları arasında etnik ile dini tolerans hüküm sürmektedir. Hyseni'nin belirttiğine göre, bu Yasa Tasarısı'nda dini özgürlükleri garanti eden bölümde uyarılar olmadığına göre, dini toplulukların örgütlenmesi ile finansi edilmesinde ortaya atılan uyarılar oldukça çoktur. Sözkonusu Komisyon Başkanı'nın dile getirmiş olduğu ikinci sorunu ise, Kosova'daki üç en büyük geleneksel din alanında etkinlik göstermeye çalışan değişik dini ile sahte dini gruplar teşkil etmektedir.

Eskiden Sırp ile Arnavutlar arasındaki geleneksel ilişkilerin iyi olduğunu hatırlatan ve Viyana'daki seminerlerin başarısını dile getirmeye çalışan Avusturya diplomatları, ileride Din ve Dini özgürlüklere ait Yasa Tasarısı'na ilişkin bir seminerin düzenlenmesinin faydalı olabileceğini değerlendirdiler.

Belgradtaki Avusturya Büyükelçisi Hannes Porias, Kosova'da bulunduğu sürece, ortaya atılan görüşün gerçekleşmesi doğrultusunda, İslam, Katolik ve Ortodoks gibi üç dini topluluğun yöneticileriyle de görüşmede bulunacağını vurguladı.

Bütün dünyada iyiliksever ve fedakarlığın sembolü

Ana Tereza'nın 95. doğum yıldönümünü hatırlama dolayısıyla Kosova Meclisi, bu yılın 5 Eylül tarihinde, törenli bir oturum düzenledi. Bu törene milletvekillerden başka, yerli ve yabancı enstitülerin en yüksek yetkililerin katıldı. Bu oturumu açarken Kosova Meclisi Başkanı Nexhat Daci, Gonxhe Bojaxhiu-Ana Tereza'nın eserinin, sıradan bir insanın eserini temsil ettiğini, daha doğrusu gereksinmesi olan herkese yardım elinin uzatılmasını yansıtan insani yarayan kaynaklanan derin ve anlamlı etkinliği oluşturduğunu vurguladı.

Umutsuzlar için yansıyan kıvılcım

Gonxha Bojaxhiu-Ana Tereza'nın işi ve eseri, sıradan insanın sıradan işidir ve gereksinmesi olan herkese yardım elinin uzatılmasını yansıtan insani yarayan kaynaklanan derin ve anlamlı etkinliktir.

Bu övgüyü gerektirmez, çünkü her yerde bulunursak bulunalım bu bir görevdir, bu insan ile birlikte doğan bir ilkedir: kendini gibi başkalarını da destekleyip yardım sunmak, diğer insanları, kardeşin, ebeveynin, kendinin bir parçası olarak, bu dünyada insancıl misyonu olan akılcıl varlık olarak yardımsever olmak, insanla doğan bir ilkedir.

Gonxhe Bojaxhiu-Ana Tereza, dünya gezilerinde bütün dünyada iyiliksever ve kurbanlığın sembolü olmuş, insanlar arası sevgi ve dayanışmanın artırılması amacıyla benzeri eserlerin örneği olarak, bütün insanlığa sunmuş olduğu birçok kişiler arasında hayranlık uyandırdığı eserleri ile ün kazanmıştır.

Bütün misyonu süresinde, ait olduğu Arnavut halkı yani yöremizin örf ve adet ve konuksever biri olarak, eğitimi ve geleneğini aktarmaya başarmıştır. O, 20. yüzyılda kendi dedelerinin ocağından zoraki kovulan ve soykırıma uğratılan Kosova halkını savunmak için, tari-

hte ilk defa başarılı müdahale ve bütün dünyanın birleşmesine neden olan bu kadın küçük bir yerden kendini tanıttı.

Ana Tereza'ya saygı, Kosova halkının bu Meclisindende saygı ve onur mevcuttur, o, bizim ve uygarlığın kızını bugün ve her zaman hatırlayacağımız saygı ve onuru temsil etmektedir. Bu saygımızı yollar, okullar ve enstitüleri onun adıyla adlandırmakla da göstermek istedik. Ki bununla, insana ve insancıl olan herşeye dönüş, biray, halk ve uygarlığın en güzel özelliklerine dönüş olan eserlerine saygımızı göstermekteyiz.

Bütün ulusal ve dini sınırları aşan tarih

Ana Tereza kişiliği hakkında devamda, onun en ünlü biyografi yazarı ve yoldaşı Dom Lush Gjergji konuştu :

- Onu asırlar bize hediye etti, biz ise onu yaşadık ve onun mirasçısıyız. Biz onu sadece, bizim tarihi, ulusal ve dini açımızdan inceleyebiliriz, onu anlayabilir ve bizim Ana Terezamızın iyiliksever ve sevgisini anlayabilir ve açıklayabiliriz. Onu, bizim İliromuz-Arnavut uygarlığı doğurmuş, oysa, bizim yüzyıllık üzüntülerimizi günışığına çıkarmış, bizim ikiyüzyıllık Hıristiyanlığımızı eğitmiş ve ilham vermiş, uysallığımızı yüceltmiş ve sevgisi sayesinde büyük omuş ve ölümsüzleşmiştir. Böylece bizim kızımız, kiskardeşimiz ve anamız, herkesin anası olmuş ve böyle kalmıştır. Bu gerçekten şaşılacak, görülmemiş ve işitilmemiş bir tarihtir, bütün insanlığı, fakir ve zenginleri, büyük ve küçükleri, özgür ve esir olanları, tok ve aç olanları, sağlam ve hastaları, ayrıcalığı olan ve itilenleri, dinci ve

dinsizleri şaşırttı ve kazandırdı. Konuşmasının devamında Gjergji, bizim Ana Terezamızın, büyük, harika, örneksiz, ünlü ve fedakar, buysa tarimiz, geleneğimiz ve kültürümüzün şaşırtıcı, inandırıcı belgesi ve takdire layık bir şey olduğunu göstermektedir. O aynı zamanda her zaman az sözle ancak dirençli çalışmasıyla, sevgiyle bürünmüş, uzungörüşlülüğü, akılcılıkla ve özellikle içtenlik ve kahramanlıkla tanınmıştır. O her zaman olduğu gibi şimdi de Arnavut halkının ve Arnavut halkının klisesinin kızı, Üsküp Hristov papaz ruhunun kızı ve sonunda da Kol ve Drane Bojaxhiu'nun tek kızıydı. Onu kendi ailesi, asırların geleneği ve papaz ruhu ve şu ünlü kişiler terbiye etti: baba Lazar Mjeda, Don Zef Franaj, baba Gasper Zadrime, baba Franjo Grindovec, baba Jan Rinkoviç ve diğerleri. Onun gençliğindeki şair, şarkıcı, öğretmen ve daha geçlerde misyoner kiskardeş olması hayali-tamamıyla gerçekleşmiştir, başlangıçta Kalkuta'da, daha geç ise Bengalide, çok geçmeden bütün dünyanın fakir meridiyenlerinde. 20 yıla yakın, profesör ve Kalkuta ve civarındaki birçok orta okulların yöneticisi olarak çalışmıştır.

1950 yılında fakirlere hizmet etmek için sevgi misyonerler Düzenlemeyi kurmuş, 1960 yılında sevgi misyonerleri Kardeşliğini kurmuş, 1969 yılında ise din, ulus, ırk, kültür ve cins ayrımı yapılmaksızın, tek bir amaçla o da fakirlere yarım etmek amacıyla laik ve seküler örgütü olan Ana Tereza İş Arkadaşları derneğini kurmuştur. Bu örgüt, bu özelliği olan dünyada tek örnektir. 1967 yılında dini hayata ait olan Konteplativ dalı olan Sevgi Misyonerlerini kurmuş ve sonunda da 1977 yılında en fakirlere takdise ait Dil Kardeşliği-papazları örgütünü kurdu. Çünkü

onun sık sık dediği gibi, onlara sadece besin, giyim ve tedavi yardımı değil, herşeyden çok, onların kabullenmek ve sevmeye ihtiyaçları vardır. Onun ardından bırakmış olduğu bu beş kuruluş kalacaktır, tarih kalacaktır, bu kültür ve gelenek kalacaktır, herşeyden evvel biz kalacağız.

Bizim Ana Terezamız, umursamazlığı, egoizmi, komunizm ve hegemonya ideolojisini aşarak, bir daha insan olduğunu, Allah yardımıyla hemen hemen olanaksız olduğunu tasdiklamıştır. O kötülüğü, çünkü o Allah isteğine yönelmiş, insan sayesinde Allahı istemiş, insanı ise Allah sayesinde aramış ve hiçbir zaman bu iki büyük gerçeği birbirinden ayırmamış : Allah ve insan anatgonizm veya savaşta değildir, onlar dayanışma ve işbirliği içindedirler.

Ana Tereza, Allah ile sevgi, insanla ise kardeşlikte olarak, bizde ve dünyada hala açık ve çözümlenmemiş olan birçok sorunları atlatmak ve çözmek için bir gösterge ve strateji olarak hizmet etmelidir. Her zaman güncel olan daimi mesaj-sevgidir, sevgi, ilk olarak kendimizi, bundan sonra ailemizi, toplumu ve bütün dünyayı değiştirmek için tek kuvvet ve olanaktır.

Çeşitli kötülükler ve esirliğe karşı her zaman savaşmışsa da bizim Ana Terezamız, hiçbir zaman Arnavut halkını unutmamıştır. O, Kosova'yı beş sefer ziyaret etmek için kuvvet ve zaman bulmuştur.. Maalesef o dönemde bizim daha önemli işlerimiz vardı ve onun için zamanımız yoktu. Ve sadece bu kadarı değil. Ancak o, Allaha dua ederek, Kosova konusunun çözümlenmesi ve bütün dünyada barışın sağlanması için bütün dünyanın en yüksek klise çevrelerinde arabuluculuk etmiştir.

Dünyada ad yapmış saygın Büyükelçi

İkinci Papa Jan Pol, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Anan, ABD'nin eski Başkanı Bil Clinton ve diğerlerinin Kosova için sunmuş oldukları seferberlik ve bununla birlikte 1999 yılında NATO Güçleri'nin Kosova'ya müdahale etmesi, Tereza Anasız ne kabul edilebilir, ne de açıklanabilir. Sorunumuzun enstitüleşmesi ve bizim kurtuluşumuz ile özgürlüğe kavuşmamız için onun rolü en önemli ve karar vericiydi. Bu en iyi, Arnavut halkı ile insanlığın büyük dostu İkinci Papa Jan Pol'un ölümü ile toprağa verilmesi kanıtlamıştır. Ana Tereza bu gibi cesaret, güç ve vizyona nasıl sahip olabildi?

Elbette ki başta Yüce Tanrı olmak üzere, asırlardır hüküm süren Hristiyan-Arnavut geleneğimizden. Daha doğrusu, kendi özel, ailevi, ulusal ve uluslararası tecrübesinden.

Dünyada ad yapmış saygın Büyükelçi ve bizim en iyi kimlik belgemiz ile pasaportumuz sayılan Tereza Ana, halk olarak bizlerin 1979 yılında Nobel Barış Ödülüne sahip olmamızı, 2003 yılında Hazreti şanının ilan edilmesine katkıda bulunmuştur, dedi Dom Lush Gjergji.

Her zaman insani hakları savunmuştur

Törenli toplantının devamında Tereza Ana'nın büyük rolü hakkında, Kosova Bilim ve Sanat Akademisi Başkanı Akademik Rexhep İsmajli de konuştu. İsmajli'nin sözlerine göre, kendi etkinlikleriyle dünyada ad yapmış olan 20. yüzyılın büyük hümanisti Ana Tereza, Hindistan'dan ABD'ye kadar ve Küba'dan Arnavutluğa kadar insanlığın en büyük takdirler-

ine layık görülmüştür. Onun sunmuş olduğu insancıl yardımları, 1979 yılında Nobel Barış Ödülü'ne sahip olmasını kazandırmıştır. Etkinliklerinin vermiş olduğu ürünleri, dünyadaki olaylar doğrultusunda oldukça büyük önem taşımaktadır ve olayların ayrılmaz parçasıdır.

Ana Tereza-Gonxhe Bojaxhiu kendisi için şu sözleri söylemiştir: "Arnavut kanını taşıyorum, Hindistan vatandaşıyım, Katolik dinine sahibim, etkinliklerimin hepsi dünyaya ait, kalbim ise tamamıyla Yezus için çarpıyor." Tereza Ana 1910 yılında Üsküpte doğmuştur. Prizren'de Arnavut bir ailede yaşayan Ana Tereza yaşadığı ortama uyum sağlamaya çalışmıştır ve kendi ortamının değerleri tüm dünyaya taşınmıştır. Gonxhe Bojaxhiu aynı zamanda insani tolerans, din, etnik ve insan ile Tanrıya karşı sevgiyi yaratan diğer özellikleriyle de dünyada şöhret kazanmıştır. Hiç ayırım yapmadan herkese yardımlarını esirgemeyen Gonxhe Bojaxhiu'nun bütün etkinlikleri esere dönüşüp, tüm dünyada gelenek haline almıştır.

1990 yılında, biz Kosovalılar ağır günleri yaşadığımız sırada sevgi ile dayanışma sembolünü taşıması, Nobel Barış Ödülü'ne sahip olması ve onun yaşamı ile eserlerini simgeleyen etkinlikler sonucu, Kosova Bilim İle Sanat Akademisi'nin Onur üyesi olmasını sağlamıştır. Bu gibi gerçekler yüzünden de sözkonusu Akademiye her zaman öncülük verilmekte ve dünyaya böyle bir figürü vermeyi başaran Arnavutlar bundan gurur duymaktadır. Ana Tereza 1997 yılında hayata gözlerini yummuştur, ama onun rolü ile eserlerinin değeri gittikçe artmıştır. 2003 yılında Tereza Ana İkinci Papa Jan Pol tarafından ödüllendirilmiştir ve dünya kadını olarak ilan edilmiştir. Geçen günlerden iz yok, yarınlar ise

belli değil. Sadece bu günümüz var ve artık başlasın, diye herkese hitapta bulunurdu Ana Tereza. Bu çoğu kez tekrarlanan bir deyimdi ve bu onun etkinliğinin tabiyatını gösteren bir özelliktir. Aynı zamanda bu deyim, yaşam ile insan kalımıyla birleşen bir unsurdur. İnsanın yaşamı için katkıda bulunması doğrultusunda Ana Tereza, bütün hayatını güçsüz, hasta, toplumdan itilen, özürü ve fakir kişilere yardım etmekle geçirmiştir. Daha doğrusu o, eşi görülmeyen bir hümanisti.

Ana Tereza'nın hümanistliği mantıksız değil. Küçük şeyler gerçekten küçüktür, ama küçük şeylere inanmak büyük bir iştir ve bu hayatın bir parçasıdır, derdi Ana Tereza. Dayanışma, humanizm, özgür olma ile barış içinde yaşama istekleri, sevgi ile insanlara yardım etme ve saygı gösterme gibi değerler, ülkenin karşılaşmış olduğu oldukça ağır koşullar altında bile Kosova toplumunda görülebilirdi. Bu gibi küçük ülkeye, Sırbistan'ın polis güçleri tarafından yapılan acımasız saldırılar ve bu saldırılar sonucu meydana gelen güçlüklerden sonra bile Kosova halkı, oldukça değerli yardımlar ile uluslararası dayanışma sayesinde, komşularıyla dayanışma ile hümanizm değerlerini korumayı başarmıştır.

Ana Tereza'nın yapmış olduğu yardım etkinliklerinden başlanarak, uluslararası faktör ile komşulara kıyasla, ilerideki devinimlerde özgürlük ile barışın her zaman korunum ve garanti altında bulunacağını dile getirmek istiyorum. Kosova halkı bütün bu değerlerin, özgür oylama sonucu enstitülere verilen güvenle birlikte ülkenin bağımsızlığı ile onun istemine saygının gösterilmesiyle korunabileceği ile savunabileceğine inanmaktadır, dedi konuşmasının sonunda Akademik Rexhep İsmajli.

Yetki konusu sadece süs olarak kabul edilmemeli

Genel Sekreter Özel Temsilcisi'nin sorumluluğu altında ileride de kalması öngörülen sorumlulukların kalan bölümü yerli enstitülere aktarılmalı. -Polis ile adalette eşitlikli katılım sağlanmalı

Newyork'ta olduğu gibi, Kosova'da da, güvenlik alanında yetkilerin yerli enstitülere aktarılması için politik açıdan bütün hazırlıklar tamamlanmıştır. Kosova halkına yetkileri aktarmak sadece süs olarak kabul edilmemeli, Genel Sekreter Özel Temsilcisi'nin sorumluluğu altında ileride de kalması öngörülen sorumlulukların kalan bölümü yerli enstitülere aktarılmalıdır. Bu doğrultuda, yetkilerin yerli enstitülere aktarılması çerçevesinde sürdürülen etkinliklerin dinamiği hızlatılmıştır. Bu çalışmaların gelişmesi seviyesi, İçişleri Bakanlığının kurulmasına dek devamlı artışta bulunacaktır.

Bu sözler, iki Komisyon Başkanı Naim Maloku ile Nekibe Kelmendi'nin başkanlığında düzenlenen Acil Müdahale Komisyonu, Kamu Hizmetler Komisyonu, Yerel Administrasyon Komisyonu ve

Kosova Meclisi Medyalar bölümü arasında yapılan ortak toplantı sırasında ortaya atıldı. Meclis grupları şefleri, UNMİK'in. Taban yöneticisi Jean Dussourd ve AGİT ile UNMİK Polisi temsilcilerinin katılmış olduğu bu toplantıda, güvenlik alanında yetkilerin yerli enstitülere aktarılması süreci hakkında konuşuldu.

Yetkilerin yerli enstitülere aktarılması, daha doğrusu Güvenlik Bakanlığı'nın kurulması sırasında uygulanması gereken temel prensipler hakkında konuşan Jean Dussourd özetle şunları dedi: "Rüşvetçilik ile örgütlü suçlara karşı savaşımında bulunmaları amacıyla, Kosova'daki güvenlik durumuyla ilk sırada Kosovalılar ilgilenmelidir. Güvenlik alanındaki tüm strüktürlerde topluluklar mensupları da yer almalı, daha doğrusu polis ile adalette eşit haklı katılım sağlanmalı ve tüm yurttaşların yaşamı garanti altına alın-

malıdır. Kosova Polis Hizmeti tek olmalı, demek oluyor ki paralel strüktürlerden uzak kalınmalıdır. Yetkilerin yerli enstitülere aktarılması ise adım adım yapılacaktır".

Bu münasebetle, yetkilerin yerli enstitülere aktarılması yönünde daha iyi çözümlerin saptanmasına değinerek, ileride de devam edecek olan geniş tartışmalar yapıldı. Özellikle, Kosova Polis Hizmeti'ne ait Yönetmelik Yasası çerçevesindeki konu tartışıldı. Toplantıda hazır bulunan Komisyon Başkanı Naim Maloku'nun sözlerine göre, ileride Kosova Polisi terimi kullanılmalıdır. Konuyla ilgili tartışmada bulunanlar tarafından, yetkilerin yerli enstitülere aktarılmasıyla ilgili sözkonusu planda sunulan bazı çözümlerde geriye dönüldüğü, yani 1975 ya da 2000-2001 yılına ait bazı çözümlerden da faydalandığı uyarıları ortaya atıldı.

KOSOVA MECLİSİ'NİN SAĞLIK, ÇALIŞMA VE SOSYAL KORUNUM KOMİSYONU TOPLANTISINDAN NOTLAR

KKO temsilcilerine ait Yasa Tasarısı'nın görüşülmesi yönündeki çalışmalar körüklenmekte

Kosova Kurtuluş Ordusu temsilcileri, ölen savaşçıların aileleri ve savaş sırasında kurban giden sivillerin haklarına ait Yasa Tasarısı'nın görüşülmesi yönündeki çalışmaların körüklenmesi ve bu Yasa Tasarısı'nın bir an önce Kosova Meclisi'nde kabul edilmesi amacıyla üstün seferberlikte bulunmak oldukça gereklidir. Bu gibi ifadeler, Komisyon Başkanı Fatmire Mulhaxha-Kolçaku'nun yönetmenliği altında düzenlenen Sağlık, Çalışma ve Sosyal Korunum Komisyonu toplantısında ortaya atıldı. Sözkonusu Komisyon toplantısına, Kosova Meclisi'ndeki parti gurupları şefleri ve Çalışma ile Sosyal Korunum Bakanı İbrahim Selmanaj da katıldı. Bu Komisyon toplantısında hazır

bulunan üyeler, sözkonusu Yasa Tasarısı'nın oldukça önemli olduğunu gözönünde bulundurarak, onaylandıktan sonra, Kosova'nın özgürlüğe kavuşması için katkıda bulunanların kategorilere ayrılacağını belirttiler. Meclis sürecinde olduğu gibi, diğer öznelere tarafından da bu Yasa Tasarısıyla ilgili şimdiye kadar yapılan uyarılar ve bu Yasa Tasarısının kendi içeriğinde oldukça hassas malzemeyi taşıdığı gerçeği gözönünde bulundurularak, ortaya atılan uyarıların bu Yasa Tasarısının metnine aktarılmasının gerekli olduğu saptandı. Ve bunu, sözkonusu Yasa Tasarısının sponsörcüsü olarak Çalışma ve Sosyal Korunum Bakanlığı yapmalıdır. Bundan sonra

bu Komisyon, sözkonusu Yasa Tasarısıyla ilgili değiştirelileri görüşüp, onaylanması amacıyla Kosova Meclisi'ne sunacaktır. Toplantıda belirtildiğine göre, ortaya atılan uyarı ve önerilerin bu Yasa Tasarısına aktarılması dolayısıyla, Genel Sekreter Özel Temsilcisi tarafından sunulan uyarılar da gözönünde bulundurulmalıdır. Toplantının devamında, bu Yasanın uygulanmasının gerektirdiği finansal masraflar konusu da görüşüldü. Bununla ilgili, sözkonusu Yasanın uygulanması için toplam 7,3 milyon euronun gerekli olduğu ve bu tutarın elde edilebilmesi için daha 2,6 milyon euronun sağlanması gerekliliği belirtildi.

Yöre ülkeleri ve Kosova için Avrupa geleceği

İstikrarlık ve katılım projesinin denetimi ve üyeliği

Kosova Meclisi'nin Uluslararası İşbirliği ve Evro-Atlantik Entegrasyonu'na ait Komisyonu, Başkan Sabri Hamiti'nin başkanlığında toplanıp, Avrupa Birliği'nin genişlemesine ait Direksiyon temsilcileri Therese Sobieski ile Economides Militiadis'i çalışma toplantısı amacıyla kabul etti. Bu toplantıda, Kosova'nın Avrupa geleceği ve istikrarlık ve katılım projesine batı Balkan yöresini ülkelerinin üyeliği ile ilgili kurallar hakkında düşünce değiş tokuşu amacıyla yapıldı.

Kosova Meclisi'nin Uluslararası İşbirliği ve Evro-Atlantik Entegrasyonuna ait Komisyonu üyeleri önünde söz alan sayın Sobieski, Kosova'nın kendi

statüsünün saptanması ile ilgili önemli safhaya girmekte olduğu ve Avrupa Birliği ülkelerinin, Kosova'da ve yörede olumlu süreçler için çok ilgilendiklerini ileri sürdü. Aynı zamanda o Kosova'ya, Avrupa geleceğinin muhakkak gerekli olduğu ve ülkenin, ekonomik ve demokratik kalkınma planında geri kalmamasını istediklerini vurguladı. Ancak, istikrarlık ve katılım projesine üyelik için, yöredeki ülkelerin uzun dönem denetimden geçeceklerini de söyledi. Ayrıca, standartların tamamlanmasında Kosova Hükümeti ve diğer enstitülerin önünde yapılması gereken çok önemli işlerin var olduğunu da vurguladı.

Siz küçük bir büyükelçisiniz ve

dolayısıyla, Kosova liderşipine, Avrupa gündemine ayan olarak şaret etmeniz gerekir, dedi Sobiski.

Komisyon Başkanı Hamiti ve komisyonun diğer üyeleri olan Rexhepi, Karsniqi, Surroi, Yağcılar ve diğerleri, kendi öznelerinin ve Kosova vatandaşlarının, Avrupa Birliği ülkeleri ile devamlı işbirliğinde bulunması ve Kosova'nın, Evro-Atlantik mekanizmalarına yavaş yavaş katılması istemini belirttiler. Onlar, BMÖ Güvenlik Konseyi'nin, statüsün saptanması konusunu açtıkları için memnuniyetlerini belirttiler ve ülke bağımsızlığından sonra, Kosova'nın daha hızlı adımlarla ekonomik ve toplumsal kalkınması yönünde perspektifin açılacağına dair inançlarını belirttiler.

KOSOVA MECLİSİ'NDE KADINLARIN GAYRİRESMİ KULÜBÜNÜN ULUSAL KONFERANSI DÜZENLEDİ

Çalışmalar süresinde gruplar, sosyal, eğitim, öğretim ve sağlık konularını görüştüler

Kosova Meclisi Binası'nda bugün, Kosova Meclisi'nde kadınları gayriresmi Kulübünün Ulusal Konferansı düzenlendi. Konferansı bu örgütün asbaşkanları Samije Zeçiraj ile Flora Brovina yönettiler. Bu konferansın çalışmalarını ise, Fransa'nın NDİ Dairesi temsilcileri, İsviçre, UNMIK ve Kosova Hükümet temsilcileri selamladılar. Başarılı çalışmaları temin eden uluslararası temsilcileri, Kosova Meclisi'nde kadınlar gayriresmi Kulübü'nün etkinliklerinin gerçekleştirilmesi konusunda yardımlarını esirgemeyeceklerine dair söz verdiler. NDİ temsilcisi, bu münasebetle asbaşkanlara, Osbrytın kitabını ve Meclisteki kadınlarının bu oluşumu-

nun üyelerini ABD'nin bir zamanki sekreteri ile çıktıkları resmi hediye ettiler. Tüm katılımcılar bu öznenin, toplumsal, politik ve iktisadi yaşamda kadın pozisyonunun ilerletilmesine önemli katkı sunacağı düşüncesindey-

diler. Tören bölümünün tamamlanmasından sonra konferans çalışmalarını, belirli konulara göre çalışma gruplarında devam ettirdiler. Bu gruplarda sosyal, eğitim, öğretim ve sağlık konuları görüşüldü.

Viyana toplantısı, Kosova ile Sırbistan arasında yapılması gereken formaldışı toplantılar zincirinin devamıdır

***Kosova heyeti, Sırbistan heyeti gibi devlet seviyesi
ayarına sahipti***

Kosova Meclisi'nin, Aleni Hizmetler, Yerel Administrasyon ve Medyalara ait Komisyonu, Nekibe Kelmendi'nin başkanlığında, toplantı düzenledi ve toplantıya, Yerel İdare Bakanı Lytfi Haziri'yi konuk etti. Tartışmalar, Ademi Merkezçilik süreci ve özellikle, Bakan Haziri'nin, Sırp işarkadaşı Zoran Lonçar ile olan toplantısına aitti. Toplantının başlangıcında Bakan Haziri, toplantının girişimi ve özetinden uzun uzun konuştu ve Viyana'da düzenlenen sözkonusu formal olamayan toplantının, Kosova ile Sırbistan arasında düzenlenmesi gereken toplantıların bir devamı olduğunu vurguladı. Toplantı, BMÖ GS özel temsilcisi Kai Aide'nin girişimi ve aracılığı ile düzenlendi, dolayısıyla bu toplantıyı, Kontakt-grubu, Kosova Hükümeti, Kosova Başkanı Dairesi ve Kosova Meclis Başkanı desteklediler. Kosova heyeti, Sırbistan heyeti gibi, devlet seviyesindeki ayara sahipti, ki bu olgu Sırp heyetini kızdırdı. Bu toplantıda, Ademi Merkezçilik, Kosova'ya kadastro defterlerinin geri çevrilmesi ve göçmenler geri çevrilmesi protokolü konuları ele alındı. Bu toplantıda tarafların düşünc-

elerindeki farklar büyüktü. Kosova heyeti, yerel idarenin reformu, daha doğrusu ademi Merkezçiliğe ait "B" Planı'nın uygulanması taraftarı iken, Sırp tarafı, yöresel reorganizasyonunun yapılmasını istedi. Buysa onların, Gračanica ve Partes pilot belediyelerinde, Arnavut çoğunluğun dominasyonu rizikosundan korkularının belirtisiydi. Onlar bunu, Kosova statüsü sözleşmeleri süresinde, Ademi merkezçiliğin konusunu, uluslararası garantileri çerçevesine sokmayı çabalıyorlar, diye vurguladı Haziri. Komisyon üyeleri çok sayıda sorularda bulundular ve bu ziyaretin karakterini ve Ademi Merkezçilik sürecini farklı farklı değerlendirdiler. Bazı tartışmacılar, bu görüşmede Kosova iç konularının görüşülmesi itibariyle, politik özellik taşıdığına dair düşünceler ortaya atıldı. Toplantıya katılanlar, Bakan Haziri'nin Viyana toplantısı hakkındaki tutumuna uyarıları yoktu. Komisyon, yeni belediyelerin kurulması ve işlevliliği konularını düzene koyan yasaların kabul edilmesinin körüklenmesi gerektiği konusunda oydaştı.

**EĞİTİM KOMİSYONU TARAFINCA
EĞİTİM İLE UZMANSALE YETENEK-
LEŞMEYE AİT YASA TASARISIYLA
İLGİLİ ALENİ TARTIŞMA**

Eğitim ile Uzmansal yetenekleşmenin körüklenmesi esası

Kosova Meclisi'nin Eğitim, Bilim, Teknoloji, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu bugün, Komisyon Başkanı Enver Hoxhaj'ın başkanlığında, Eğitim ile Uzmansal yetenekleşmeye ait Yasa Tasarısıyla ilgili aleni tartışma düzenledi. Sözkonusu tasarı Kosova Meclisi tarafından ilkesel olarak onaylanmıştır. Bu aleni tartışmaya katılan temsilciler, sözkonusu Yasa Tasarısının Avrupa ile Uluslararası standartlar esasınca hazırlandığı ve onun içermiş olduğu unsurların saptanması için gereken esası sunduğu görüşüyle oydaş oldular. Eğitim ile Uzmansal yetenekleşmenin körüklenmesi amacıyla ise, aynı tasarı ortaya atılan öneriler ile değişikliklerle tamamlanmış olacaktır. Bu Yasa Tasarısının esas amaçlarını, eğitim sistemi ve aleni enstitüler olduğu gibi özel enstitüler için de yekvücutlu eğitim ile uzmansal yetenekleşme sitesinin kurulması için hukuki altyapının sağlanması, Kosova'nın tranzisyon safhasında bulunduğunu gözönünde bulundurarak eğitim ile uzmansal yetenekleşmenin ekonomi ilerleme ve sosyal korunum sürecine aktarılması ve aynı zamanda işbulma olanaklarının iyileşmesi teşkil etmektedir.

Kosova hala ulusal güvenlik stratejisine sahip değildir

Kosovadaki güvenlik durum stabildir-kriminal gruplar etkin Kosova, ulusal stratejik güvenliğine sahip değil

Ülke statüsü hakkındaki görüşmeler safhasında, Kosova'da Sırp İŞB mensuplarının yoğunlaşan etkinlikleri beklenebilir

Çeşitli grupasyonların yıkıcı etkinlikleri hakkındaki haberlerden sonra Kosova'daki güvenlilik durumu konusundaki huzursuzluk, Kosova Meclisi'nin Olağanüstü Durum Komisyonu'nu, Kosova'da güvenlilik sorumluluğundaki durum hakkında bilgi edinmek amacıyla, Albay Sheremet Ahmeti, Aleni Asayış Departamenti Başkanı GSÖT'nin polis ve yargıtay danışmanı Nick Booth ve Başbakan'ın güvenlilik danışmanı Ramadan Çehaya'yı çağırdı.

Albay Ahmeti, onun danışmanı Torres ve Booth, Kosova'daki durumu stabil olarak değerlendirdiler, ancak, Kosova'da partiot adları altında kendilerini ilan eden çeşitli kriminal grupların etkin olduklarını kabul ettiler. Onlar, çeşitli noktalarda, özellikle ise Dugacin'de beliren üniformalı ve maskeli kişilerin kimler olduklarını bildiklerini ileri sürerek, onlara karşı, KPH, UNMİK polisi ve KFOR polisinin ortak güçleri ile gereken zamanda, etkinliğin yoğunlaşacağını vurguladılar.

Başbakanın güvenlik danışmanı general Ramadan Çehaya, güvenlik durumu konusunda çok eleştirel konuştu. Hükümet ve Başbakan adına değil, kendi adına konuştuğunu belirtirken o,

Kosova'da Sırp İŞB'nin binden çok mensubunun etkin olduğunu, bu kişilerin Belgrad rejimi tarafından ödendiklerini, yüzlerce emekli polisin ve çok sayıda paramiliterin etkin olduklarını söyledi. Özellikle statüs hakkındaki görüşmelerin başında, onların etkinleşebileceklerine şaşmamak gerektiğini söyleyen Çehaya durumu, ekonomi ve sosyal sorunların, yanı sıra ülke statüsü ile ilgili görüşmelere karşı çıkan grupasyonların da durumu kötüleştirilebileceğini de ekledi.

Kosova Meclis milletvekilleri ve Olağanüstü Durum Komisyonu üyeleri, Kosova'nın hala, ulusal güvenlik stratejisine sahip olmamasından rahatsız olduklarını ileri sürdü.

Bu görüşmeye katılanlar, diğer taraftan, Kosova'daki güvenlik durumunun iyileşmesi amacıyla, iç konulara ait bir hizmetin kurulması gerektiğini (bazıları bunu, Ulusal Aydın Hizmeti diye adlandırdılar). Onlar ayrıca, İçişleri Bakanlığı'nın (yılın sonuna kadar) ve Adalet Bakanlığı'nın kurulmasıyla, dolayısıyla mahkemelerin etkililiğinin artırılması yardımıyla, Kosovada daha iyi bir güvenliğe yansıtacağını vurguladı.

YASAMAYA AIT KOMİSYON TOPLANTISINDAN NOTLAR

Seçimlere ait yasa tasarısının hazırlanması girişimi kabul edildi

Komisyon, GSÖT tarafından yadsınan ve ilan edilmeyen birkaç yasa hakkında tartıştı

Kosova Meclisi'nin Mahkeme, Yasama ve Anayasa Çerçevesi'ne ait Komisyonu, komisyon başkanı Hydajet Hyseni'nin başkanlığında düzenlenen ve Hükümet ile UNMİK Hukuk Dairesi ve AGİT temsilcilerinin katıldıkları toplantısında, GSÖT tarafından yadsınan ve hala kabul edilmeyen Kosova Meclisi'nde kabul edilmiş birçok yasa hakkında tartıştı.

UNMİK Hukuk Dairesi Başkanı temsilcisi John Cubban, bazı yasaların, genelde sivil alanındaki yasaların ilan edilmemesinin nedenlerini açıklarken, Resmi haklara ait Yasanın, yedekteki alana ait olan konuları düzenlediğini ileri sürdü. Yükümlülüklerde ait Yasanın gecikmesinin nedeni ise, hukuk dili yüzünden ayan değil (İngilizce verziyonu). O, ilan edilmesi geciken diğer yasalar hakkında da birçok açıklamada bulundu.

Komisyon Başkanı Hydajet Hyseni, kabul edilen yasaların ilan edilmesinin gecikmesi ile ilgili sorunların ortadan kaldırılması amacıyla, Meclisin Yasamaya ait Komisyonun ve UNMİK'in hukuk daireleri ile Hükümet temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubunun kurulması önerisinde bulundu.

Mahkeme konuları, yasama ve Anayasa Çerçevesine ait Meclis Komisyonu, Seçimlere ait yasa tasarısının hazırlanması girişimini kabul etti. Bu konuda, AGİT ve Seçim Forumu'nun da çalışmakta oldukları ileri sürüldü, ancak onların, model ve daha elverişli hizmetleri önerebilecekleri, ancak yasayı hazırlama yetkisine sahip olmadıkları vurgulandı.

Komisyon üyeleri, aynı toplantıda, görevsel komisyonların, süreçte olan şu üç yasa tasarısı ile ilgili önerileri görüştüler: Dillerin kullanılmasına ait yasa tasarısı, Sağlık müfettişliğine ait Yasa tasarısı ve Yabancı yatırımlara ait yasa tasarısı.

İdare işinin yetersiz oluşu ve borçların ödenmemesi, bu alandaki öngörülerini soru işaretine getiriyor

Enerjetik sektörünün kalkınması ve onun rasyonel olarak kullanılması, ekonomik ilerlemenin ve hizmet ile yaşam standardının büyümesi için olanakları yaratmaktadır

3 Ekim toplantısında Kosova Meclisi, geçenlerde Kosova Hükümeti'nin kabul ettiği ve görüşülmesi amacıyla Meclise sunulduğu, 2005-2015 yılları arasında Enerjetik stratejisine ait Tasarısı'nı görüştü

Enerjetik ve Madencilik Bakanlığı adına, Meclis milletvekilleri önünde, bu strateji hakkındaki açıklamayı, Ethem Çeku sundu.

Konuşmasının başlangıcında **Ethem Çeku**, Kosova Enerjetik stratejisinin, Enerjetiğe ait Yasa ve Kosova Hükümet Programı ile uyumlu olarak hazırlandığını söyledi. O, Kosova Meclisi'nde onaylandıktan sonra, enerjetik sektörünün kalkınma amacı ve önceliklerinin saptanacağı esas çerçeveyi oluşturduğunu vurguladı.

Strateji şu yasalar ve etüdler esasınca kurulmuştur: Enerjetiğe ait Yasa Enerjiye ait Yasa, no:2004/8, Enerji düzenlemesine ait Yasa, no: 2004/9, Elektrik Enerjisine ait Yasa, 2004/10, Madenler ve Minerallere ait Yasa, no:2005/3, Yaşam Ortamının Korunmasına ait Yasa, no: 2003/9, Enerji Kullanıcılarına ait Yasa ve ünlü enstitülerin etüdları esasına dayanmaktadır.

Enerjetik stratejisi, ticari piyasasının tasarısına göre hazırlanmıştır, bundan dolayı, iki esas ilkeye saygı göstermektedir: enerjetik enfastrüktürünün demopolizasyonu ve KEK'in korporatizasyonu ve tüm katılımcılar için açık piyasa.

Kosova'nın gelecek kalkınması için

enerjetik sektörünün önemini, iki yönden gözlemek gerekir: yaşam ortamının korunması ve linyit başta olmak üzere önemli olan primer enerji kaynaklarının korunmasına önem vererek, daha dinamik bir ekonomik ve sosyal kalkınması amacıyla enerjetik enfastrüktürünün yaratılması ve Kosova'nın genel kalkınma stratejisi anlamında onun rasyonel olarak kullanılması. Enerjetik sektörünün gelişmesi ve enerjinin rasyonel olarak kullanılması, ekonomik kalkınma ve hizmet ile yaşam standardı kalitesinin artırılması için önkoşulları yaratmaktadır. Diğer taraftan, bu kalkınmanın dinamiği ve kalitesi, enerjiye olan ihtiyacın da artmasına etki etmektedir. Kosova'da elektrik enerjisinin geliştirilmesine ait Stratejinin ilerideki amacı (SEK), enerjetik sektörünün, teknolojik açıdan ilerlemiş bir bütünlük olması; finansi açıdan güçlü; yöre ev Avrupa'nın enerji sisteminin bir bölümü olması ve sadece Kosova Genel Bütçesi'nin (KBK) araçlarını kullanan değil, bütçeye katkı sunacak bir sektör olmasını öngörmektedir.

Kosova'da enerjinin geliştirilmesine ait sektör, teknolojik açıdan gelişmiş olmalı ve finansi bakımından stabil olarak, yöre ve Avrupa enerji sisteminin bir bölümü olması istenmektedir. O bu dönemde, bütçe araçları ve yardımlarına bağlı olan sektörden, Kosova bütçesine katkı sunacak, daha doğrusu ithalcıdan, önemli enerji ihracatçısı olan bir sektöre ulaşması planlanmaktadır.

ESS'nin misyonu, ekonomik kalkınma, yaşam çevresinin korunması ve Kosova'da sosyal refahın sağlanması yönünde doğal zenginliklerin rasy-

onel ve stabil olarak kullanılmasını sağlamaktır.

Şu andaki durumu inceleme esası üzere, 2005-2015 yılları arasında enerjinin gelişmesine ait Stratejinin amaçları şunlardır: bu dönemde, Kosova'da tüketicilerin stabil olarak tedarik edilmelerinin sağlanması ve üretilen enerjinin yüzde 30-50 olarak ihrac edilmesi.

KEK'in rekonstruksiyonu ve yeniden örgütlenmesi sayesinde, ekonomi sektöründeki durumun iyileşmesi ve 2009 yılına kadar elektrik enerjisinin tamamıyla ödetilmesinin sağlanması sayesinde onun rekabet yeteneğinin artırılması.

Aktarım ve distribütif ağının çağdaştırılması ve onun, yöre ve Avrupa ağı ile bağlanması, dolayısıyla 2010-2012 yıllarına kadar uluslararası standartlar seviyesine teknik kayıpların getirilmesi.

Gerekli finansi kaynakların artırılması ve yatırımların etkili bir şekilde yönetilmesi, yanı sıra özellikle, bu sektörde genel yatırımlarda yüzde 60'luk seviyeye ulaştırılması gereken, yabancı yatırımlar için daha uygun koşulların sağlanması. 2012 yılının sonlarına kadar, Kosova yöresel merkezleri, merkezi ısıtma sistemine katılmalı ve Kosova'nın, neft borusuna bağlanması gerekir.

Termosantrallarda meydana gelen hasarların 2010 yılına kadar tamir edilmesi ve elektrik enerjisinin üretimi için yeni kapasitelerin inşaatı süresinde, yaşam çevresinin korunması alanında yüksek normların ve standartların tam olarak uygulanması ve KYOTO sözleşmesinden kaynaklanangörevlerin yerine getirilmesine dikkat edilmelidir.

Enerjinin ve diğer alternatif enerji

kaynaklarının rasyonel olarak kullanılılması hakkındaki bilincin artırılması.

Gelişmiş teknoloji, aleni enstitülerin ne enerji şirketlerinin çağdaş bir şekilde yönlendirilmesi alanlarında araştırma, kalkınma ve çağdaş teknolojinin uygulanması amacıyla, yerli kapasitelerin göze çaracak bir şekilde ilerletilmesi.

Yöresel energetik piyasasındaki aktif etken

Fatmir Rexhepi, varolan doğal zenginlikleri sayesinde Kosova'nın, yöre energetik piyasasında önemli ve etkin bir etmen olması için real önkoşullara sahip olduğunu ileri sürdü. Rexhepi, ülkenin ekonomik kalkınmasının, sadece varolan zenginlikleri ile değil, onların etkili valorizasyonu, kullanılması ve yönlendirilmesine de bağlı olduğunu vurguladı. Bunun gerçekleşmesi için Kosova Meclisi ve Hükümeti'nin, şu alanlarda eşdönemde çalışmaları gerekir: Yatırımlar, konsesyon, madenler, eksprpriyasyon ve diğer iktisat alanlarını kapsayacak ve bu yıl içerisinde sona ermesi gereken yasal esasın hazırlanması ve Enerjetik ve Madencilik Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan enerjiğin ilerletilmesine ait on yıllık stratejinin kabul edilmesi ve onun pratikte uygulanması için önlem ve politikanın saptanması gerekir. Önerilen Strateji, yasa çerçevesi ile tam analımla uyumludur, dolayısıyla bununla, enerji endüstrisinde çok olumsuz olan şu andaki durumdan başlanarak, enejetik alanındaki esas amaçlar saptanmaktadır, dolayısıyla, ekonomik etkilerin ve yanı sıra gelecekte gaz ve petrolün kullanılması için alternatif yolların iyileştirilmesi amacıyla bu alanda reform ne yeniden örgütlenmesine ait önlem ve politikası saptanmaktadır. Özellikle var olan termosantırların yenilenmesi, yeni kapasitelerin inşaatı ve aktarım ile distribusyon ağının çağdaşlaştırılması ile birlikte ekolojik standartlara saygının gösterilmesi, yaşam çevresinin korunması, en

gelişmiş teknolojik çözüm yolları için uygun ölçütlerin uygulanması ve yörenin ve Avrupanın energetik sisteminin bir bölümü olmamız için görevlerimizi yerine getirmemize dikkat çekilmektedir.

Bu çerçevede, bu sektörün bütçe subvansiyonlarından bağılı olmaması, doğrusu Kosova iktisadisinin kazançlı ve kaynak sektörü olması amacıyla ise, yeni yönetim taslağına göre örgütlenmesine değgin alternatif de çizilmiştir.

Bu stratejiye destek çerçevesinde, uluslararası finansi enstitülerin rolü özellikle önemlidir, bundan başka bu stratejinin uygulanmasında ise yerli emstitülerin de önemi büyüktür, bu ise 2006-2015 yılları arasında tam analımla işbirliği ve transparent bir şekilde gerçekleşmelidir.

Hayal kurmamalıyız

Bajrush Xhemali, bu evrakın, orada yazılanlara göre uygulanamıyacağını, hatta onun bazı öngörülenlerin, uygulandıkları takdirde zararlı bile olabileceklerini söyledi. Bu şekilde sözkonusu evrakın, bazı parametrelerin eksikliği ile beraber, bu alanın kalkındırılması için stratejiden çok, energetik hakkında bir yönlendirme politikasını içeren bir evrak olarak adlandırılabilceğini vurguladı.

Daha 1981 yılından beri Kosova'da, nüfus sayımlarının yapılmadığı bilinmektedir, bunun en önemli parametresi ise nüfus sayısıdır, ki bu sayı ve hatta kişi başına gelir bile hala saptanmamıştır, daha doğrusu real ekonomik parametreden yoksunuz. Bunun yanı sıra, yöre ülkelerdeki energetik sektörünün geliştirilmesi amaçlarına ait somut istatistik incelemeler yapılmamıştır. Bu evrakın en tartışmalı, doğrusu en yanlış noktası, liyit yedeklerinin 12 milyar ton tutarında olduğu esastır. Ben çok sayıda uzmanlarla danıştım ve onlar bana, hayal kurmanın yanlış olduğunu söylediler, yani, çıkartılabilecek liyit yedeklerinin, 5 veya en çok 6 milyar ton tutarında olduğu bilinmektedir. Bununla, sözkonusu 6

milyar tonun yeterli olmadığını vurgulamak istemiyorum, ancak bu gerçek söz konusu stratejinin, yerli incelemelerin parametrelerine dayanmadığını, aksine tıllar veya on yıllar önce Belgradın belirtmiş olduğu bilgilere dayandığını ileri sürmek istiyorum.

25. sayfada, energetik sektöründe şu andaki durumun atlatılması amacıyla KEK'in yeniden yapılandırılması sürecinden söz edilmektedir. KEK'e ait olan birçok konular aydınlatılmadan ve KEK yönetiminin çalışmalarındaki kriminal ve rüşfet belirtilerin incelenmesi yapılmadan, bu durum atlatılamaz. Orada hala çok sayıda uluslararası ve yerli çürükler var, öyle ki bu ve buna benzer konular temizlenmeden, borçların ödenmesi ile ilgili sorunlar da çözümlenemez.

Mazlum Kumnova, son üç yıl içinde Kosova Genel Bütçesi'nden KEK'e yapılan yatırımların, 250 milyon euro tutarında olduğunu ileri sürdü. Kosova vatandaşları, bu yatırımların meyvelerini kullanmamaktadır, öyleki bu yatırımların etkisi sıfırdır. Bu gereksinimler için ayrılan araçların, eğitimde gelirlerin artırılması gibi daha önemli gereksinimler için kullanılabilir. Bu araçlar, küçük ve orta şirketler için yatırılmış olsalardı, bu paralar hala devinimde olurdu, ama harcadıkları şekliyle, onların yok olduklarını daha dorusu, Kosova "A" ve Kosova "B" termosantırların fırınlarında yandıklarını serbest olarak ileri sürebiliriz. Kosova enerjiğinin geliştirilmesine ait Starteji ile, Kosova A bloklarının 2006 yılına kadar, özel yatırımcılara satılmaları öngörülmektedir. Şu anda yüzde 32 ve yüzde 35 civarlarında devinen, harcanmış enektrik enerjinin ödetilmesinin seviyesi göz önünde bulundurulursa, şu soru ortaya çıkmaktadır-hangi yatırımcı, bu alana ve bu koşullar altında yatırım yapar acaba? Sağlam kafa ve ekonomik akıl-hiç kimse diyor, para aklamak isteyenler dışında. Elektrik enerjiğinin satılmasına izin verilmesiyle, olası yatırımcı

gelişmiş yatırımı koşullandıracak mı, bu durumda yasayla görevlendirilen kamu hizmetle ne olacak, elektrik enerjisiyle tedarik olma objektifi nerde kalacak, oysa stratejinin amacı, 24 saat içerisinde yurttaşları elektrik enerjisiyle tedarik etmektir. Mevcut kapasiteleriyle Kosova tüketimin yüzde 80'ni gidermektedir, ama eğer "A" Termosantrali'ndeki üniteleri satarsak, acaba ceryanı satın alacak mıyız ve eğer ceryanı satın alırsak, elektrik enerjisi için borcumuz ne kadar olacak. Bu üniteler hangi kaynaklardan kömürle tedarik edilecek ya da Hade ile Sibovaç köylerinin bir yerden başka bir yere taşınması için finansi kaynak nerden bulunacak. Belki de Finansi Bakanı **Haki Shatri** bu araçları sağlar, ama bu Meclis, sözkonusu araçların nerden sağlandığını ve Kosova'nın ilerideki bütçesi için bu köylerin bir yerden başka bir yere taşınmasının kaç paraya mal olacağını ve aynı zamanda Kosova Konsolidasyon Bütçesi'ne yatırılan araçların nasıl iade edileceğini bilmelidir.

Bu Meclis ayrıca, sözkonusu yatırımların, geçen 3 yıl içerisinde 250 milyon tutarındaki yatırımın kaderini yaşamamasıyla da sorumludur. Stratejiyle, elektrik enerjisi piyasasının aktarımına ait sistem operatörünün bir an önce kurulması öngörülmektedir. Bu durumda yatırımı kim yapacak, bu Kosova için kaç paraya mal olacak ve bu gibi operatörün kurulması ne gibi kazancı sağlayacak. Strateji, tedarik şirketlerinin kurulmasını öngörmektedir. Ödeme oranımız yüzde 32-35 olduğunda, bir pilot şirketin kurulması nasıl düşünebilir. Acaba bu, şu an Kosova Elektrik İktisadisi dışında engelsiz çalışan Mitroviça'daki "Elektrokosmet" in kayıtlanması olanağı ya da özürlü nedeni midir.

Gani Koci- Kosova'daki enerji bunalımının, ülkedeki bütünlüklü sistem ile enerji kaynaklarını yönetme bunalımı neticesi yüzünden belirverdiğini belirtip, bu bunalım yüzünden iktisadının gelişmesinde duraksama kaydedilmiş ve üretim, bisnis ile sivil toplumda engeller

belirvermiştir. Bu gibi neticeler ile zayıflıklar, Kosova'da mevcut olmayan enerji siyasetinin, denetimsiz ile zayıf çalışmanın, enerji kaynaklarının rüşvet yoluyla yönetilmesinin ve yerli ile uluslararası ekiplerin zayıf yönetiminin sonucu olsa gerek. Projelere nazaran daha fazla enerji projeleri adına gelen paralarla yönetilmiştir ve bunun sonucu sıfırdır. Şimdiye kadar yabancı bağışçılardan 400-500 milyon euro ve Kosova'nın oldukça fakir sayılan bütçesinden 240 milyon euro yatırılmış ise de, bu gibi zayıflıklar ile başarısızlık için bu güne kadar hiç kimse sorumluluğu üstlenmemiştir.

Stratejinin gelişmesi, Kosova'nın Konsolidasyon Bütçesi araçları esasınca kurulamaz

Behxhet Brajshori- Elektrik enerjisi üretiminden söz edilen stratejinin 20. sayfasında ya da strateji objektiflerinden bahsedilen 5.1 noktasında şunların belirtildiğini farketmiştir: "Kosova'daki tüketicilerin gereken miktarda elektrik enerjisiyle tedarik edilmesi ve yüzde 30-50 oranında ceryanın satılması amacıyla, o dönemde elektrik enerjisinin üretim kapasitelerinden en azından 1.800 megavatı istifade edilmelidir". Düşünceme göre ceryanın satılmasıyla ilgili bölüm silinmelidir. Kosova, kendi iktisadisinin normal gelişmesi, tüketicilerin elektrik enerjisiyle sürekli tedarik edilmesi ve yöredeki enerji sistemi çerçevesinde elektrik enerjisi alışverişinin normal gerçekleşmesi için elektrik enerjisini üretmelidir.

Kosova'daki elektrik enerjisinin gelişmesinin finanse edilmesine değinen Brajshori, Kosova'daki enerjinin gelişmesinin sadece Kosova Konsolidasyon Bütçesi'nin araçlarına bağlı olması görüşünün unutulmasının gerekli olduğunu belirtti. Özeleştirilenin, enerji sisteminin belirli unsurları ve diğer finansi şekli olmalıdır. Bundan ötürü de Kosova Elektrik İktisadisi ve Hükümet, Kosova Konsolidasyon Bütçesi'nin araçlarından faydalanarak, stratejinin

gelişmesini kuramazlar, çünkü bu araçların mevcut olmadığı ayandır. Savaş sonrası döneminde Kosova Elektrik İktisadisi'yle sürekli olarak deneyler yapılırdı, bununla birlikte kötüye kullanma olayları da mevcuttu. Kosova Elektrik İktisadisi'ni sadece işini iyi bilenler yönetebilir. Şimdiye kadar hiçbiri Kosova Elektrik İktisadisi'ne varlığını tasdiklememiştir. Bundan ötürü de bu gibi anlaşmanın devam etmesinin mantıksız olduğu düşüncesindeyim. Geçenlerde İV. Taban temsilcilerinden birinin medyalara vermiş olduğu ifadesi oldukça ağır gelmişti, çünkü verilen ifadeye göre, Kosova Elektrik İktisadisi'ni ancak ve ancak bu iktisadide çalışan yabancı bağışçıların yatırım yapması gereken yatırımlarıyla yönetilebilir. Bu bizlere geçmişe ait olan teorileri hatırlatmaktadır. Önceden de belirtmiş olduğum gibi Kosova Elektrik İktisadisini bu işi iyi bilen uluslararası faktör değil, yerliler yönetmelidir.

İbush Jonuzi-2005-2015 dönemine ait Kosova'da elektrik enerjisinin gelişmesi stratejisiyle ilgili tasarının ayrıntılı olarak Meclis komisyonunda görüşüldüğünü ve bu toplantıda belirli alandan uzmanın da hazır bulunduğunu belirtti. Enerji stratejisinin gelişmesinin hazırlanması, Kosova'daki toplumun daha iyi bir biçimde örgütlenmesinin önkoşulunu teşkil etmektedir. Ayrıca, şimdiye kadar ortaya atılan uyarıları ve Meclis komisyonunda yapılan tartışmaları, Bakanlık uzmanları sözkonusu stratejiye aktarma göreviyle üstlendiler. Bunun için de bu stratejinin Meclis tarafından desteklenmesi ile onaylanmasının faydalı ve değerli olduğu görüşündeyim.

Bakan Ethem Çeku-Stratejiyi destekleyen tartışmacılara teşekkürlerini sunarak, ortaya atılan tüm eleştiri ile uyarıları saygıyla karşıladı. Özel çıkardan bölge olarak ilan edilen Sibovaç Madenocağı sözkonusu iken, bu proje Alan Planlamasına ait Yasayla uyumlaştırılmıştır. Çevre konuları ele

alındığında ve geri çekilmeye istenildiğinde, her zaman uluslararası anlaşmalar ile Çevreye ait Yasa'nın gözönünde bulundurulması gerekli olduğu için bunun gerçekleşmesi imkansızdır. Kosova'ya gerekli olan kapasitelerin inşa edilmesi planı sözkonusu iken, bunun aynısı bu Meclis tarafından onaylanmalıdır. Yönetime kıyasla kendi yorumlarımı yapmak istemiyorum, çünkü şu anda stratejiden bahsetmekteyiz. Meclis komisyonundan destek sunması isteminde bulunarak, onlarla danışıp kendi tutumlarımızı ortaya attık. Açıkçası Kosovadaki uluslararası yönetimden memnun değiliz.

Konuşmasının devamında Bakan Çeku, başarılı uzmanlar ekibi tarafından hazırlanan oldukça ayrıntılı finansi planın verildiğini belirtti. Düşüncemize göre, özel sermayenin elektrik enerjisi kesimine yatırılması olanağı oldukça önemlidir, Sibovça'da yeni madenocanın açılması ve Kosova "A" ünitelerinin revitalizasyon planı ise özel kesimden geçmelidir, daha doğrusu özel kesim elektrik enerjisi alanına yatırım yapılmalıdır. Bunlar bizim bazı devinimlerimizi oluşturmaktadır ve ben bir kez daha Kosova Meclisi'ndeki PDK Grubu'na bu stratejide yer almasını rica ediyorum.

Kosova Elektrik İktisadisi, Kosova'nın ulusal zenginliği sayılabilir mi?

Sabri Hamiti-En önemli strateji sorunlardan biri, Kosova Elektrik İktisadisi'nin, Kosova'nın ulusal zenginliği olup olmadığını, bu gibi zenginliğin korunmasının gerekli olup olmadığını ya da bunun transformasyonun diğer safhalardan geçmesinin gerekli olduğunu belirlemek olsa gerek. İkincisi, Kosova Elektrik İktisadisi'ni kimler yönetiyor, Kosova Elektrik İktisadisi'ne kıyasla belirli Bakanlığın sorumlulukları neler. Ben, sorumluluğu üstlenmeyi isteyen güncel Bakanın isteği ile ısrarını saygıyla selamlıyorum, ama real olarak burda etki olanağının olmadığını görüyorum.

Şu anda Kosova Elektrik İktisadisi'ni, bu örgütü 2 yıl yönetmesi amacıyla Kosova Hükümeti'nin gönüllü olarak 7,5 milyon euro verdiği bir gurup yönetmektedir, bence bu Kosova Hükümeti'nin büyük bir hatasıdır, çünkü bu sorunlar Mecliste görüşüldüğünde, önerileri saptayıp, Kosova Elektrik İktisadisi'nin Hükümet tarafından yönetilmesini istemiştik. Eğer herhangi bir yabancı ekip gönüllü olarak Kosova Elektrik İktisadisi'ni yönetmek isterse ve eğer sözkonusu ekibin bu örgütü başarıyla yönetmediği ayan olarak Hükümet, somut olarak Bakanlık tarafından belirtilirse, aynı zamanda bunlara ek olarak daha 6 ay şans tanırırsa, o zaman bu tamamıyla büyük bir hatadır, çünkü bir yandan ekibin başarıyla çalışmadığı söyleniyor, diğer yandan ise onlara daha 6 ay kalmaları öneriliyor. Bence, işini yönetmesini bilmeyen ekibin anlaşması bir gün bile uzatılmamalıdır. Oysa onlar dalga geçip, Kosova Elektrik İktisadisi'nde değişik yöneticiler ile kesimlere ait duyurular yayınlayıp, duyuruya katılmak isteyenlere gelin, biz sizi öğretiriz, yönetimle ilgili size 6 ay içerisinde değişik seminerler düzenleriz gibi vaadlerde bulunuyorlar. Oysa benim tanımış olduğum insanların hepsi, bizim oldukça iyi bildiğimiz işlerle ilgili seminerlerin düzenlenmesi için para harcadığımız bu gibi yabancı işverenlerden hem daha başarılı, hem de daha profesyoneldir. Bunların hepsi Kosova Elektrik İktisadisi'nin sorunudur ve bu bir gerçektir. Diğer yandan, eğer Kosova Elektrik İktisadisi ulusal zenginlikse, o zaman kimin izniyle bu örgüt kullanılması amacıyla özel şirkete teslim ediliyor ve ulusal zenginlikle birlikte özel karakteri taşıyan monopolcu oluyor. Bu şirketi, istediği gibi pazarlık yapan kişiler yönetiyor ve düşünce göre, Kosova Meclisi bu gibi pazarlıktan kurtulmanın yolunu bulmalı ve sorumluluğu üstlenmesi için Hükümeti desteklemelidir, nitekim sözkonusu şirketi yönetmeyi bilmedikleri ve bazı eksik rakamlarla ilgili iddiaları ortaya atmak boşu-

nadır.

Jakup Krasniqi-Meclis olarak bazı sorunların oldukça büyük bir gecikmeyle görüşüldüğünü ve gereksiz tartışmaların yapıldığını dile getirmeye çalıştı. Kosova Hükümeti ile Kosova'nın daha önceden Kosova'ya ait gelişme stratejisi olmalıydı ve sanırım Mecliste, Kosova'ya ait gelişme stratejisi hariç özel stratejilerin getirilmesi ya da onaylanması iyi değildir. İkincisi, Mecliste çoğu kez Kosova Elektrik İktisadisi ile Kosova'daki kömür yedeklerinin ulusal çıkardan olduğu belirtilmiştir. Eğer Kosova Elektrik İktisadisi ve özellikle maden ocakları ulusal zenginlik sayılırsa, o zaman ulusal zenginlik özeleştirilebilir mi, ulusal zenginliği özeleştirmeye kimin hakkı var. Kötü olan şu ki, şimdiye kadar Kosova'da hiçbir zenginlik tam anlamıyla ulusal zenginlik olarak ilan edilmemiştir, çünkü bu genelde Kosova'nın gelişme stratejisiyle yapılmalıydı. Sanırım Kosova'da, özeleştirilen diğer ulusal zenginlikler de vardır ve bunların hepsi Kosova ile onun yurttaşlarının ulusal çıkarından olduğu için özeleştirilmemelidir. Biz bu stratejiye karşı değiliz, ama politik özne olarak bundan yana değiliz. Bu durumda biz çekimser kalacağız, fakat Meclisten gerçekten görevimizi yerine getirmeyi isteyeceğiz, daha doğrusu Hükümetin, Kosova'nın ekonomi gelişmesi stratejisini hazırlaması ve Kosova'daki tüm zenginlikler ile kamu şirketler hakkında Mecliste tartışmaların yapılması isteminde bulunacağız, çünkü düşünce göre tüm alanlarda kötüye kullanmalar ile kötü yönetim mevcuttur ve bunların hepsiyle Kosova'nın ulusal ile yurttaşlar çıkarı zeddeenmektedir. Toplantının devamında Milletvekilliler bu belgeyi kabul ederken, ayrıca ilerideki dönemde Hükümet, bu toplantıdaki tartışmalar sırasında ortaya atılan tüm uyarıları sözkonusu belgeye aktarılması gerekliliği istenildi.

Girmi'deki Administratif-Protokol Merkezi çalışmalarını dinamikte yürütülmektedir